

**HET MACROBENTHOS VAN DE WESTERSCHELDE, DE OOSTERSCHELDE,
HET VEERSE MEER EN HET GREVELINGENMEER IN HET NAJAAR 2002**

Rapportage in het kader van het
Biologisch Monitoring Programma

W.C.H. Sijstermans, H. Hummel, O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse & J.M. Verschuure

Samenwerkingsproject van:
Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek, Centrum voor Estuariene en Mariene Oecologie
Rijkswaterstaat, Rijksinstituut voor Kust en Zee

Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
NEDERLANDS INSTITUUT VOOR OECOLOGISCH ONDERZOEK

Centrum voor Estuarine en Marine Ecologie (NIOO-CEME)
Korringaweg 7, 4401 NT Yerseke - Nederland

**HET MACROBENTHOS VAN DE WESTERSCHELDE, DE OOSTERSCHELDE,
HET VEERSE MEER EN HET GREVELINGENMEER IN HET NAJAAR 2002**

Rapportage in het kader van het
Biologisch Monitoring Programma

W.C.H. Sistermans, H. Hummel, O.J.A. Van Hoesel, M.M. Markusse & J.M. Verschuure

Samenwerkingsproject van:
Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek, Centrum voor Estuariene en Mariene Oecologie
Rijkswaterstaat, Rijksinstituut voor Kust en Zee

Maart 2003

Gebruik van de resultaten of bewerkingen daarvan zijn slechts toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de eigenaar van de data, het Rijksinstituut voor Kust en Zee van Rijkswaterstaat.

Inhoud

I. Inleiding	5
II. Materiaal en methoden.....	6
II.1. Bemonstering	6
II.1.1. Grevelingenmeer.....	6
II.1.2. Oosterschelde	6
II.1.3. Veerse Meer.....	6
II.2. Bepaling van dichtheid en biomassa	8
II.3. Mathematische verwerking	8
III. Resultaten	9
III.1. Bodemdieren.....	9
III.2. Sedimentkarakteristieken.....	9
IV. Referenties.....	11
Lijst van tabellen	13

I. Inleiding

In het kader van het Biologisch Monitoring Programma (Colijn & Akkerman, 1990) wordt sinds 1990 door het Centrum voor Estuariene en Mariene Oecologie van het Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek te Yerseke, in opdracht van Rijkswaterstaat - Rijksinstituut voor Kust en Zee, van een aantal gebieden in de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer het bodemdierenbestand bepaald.

Alle resultaten worden in een database opgeslagen.

In 1999 heeft de database een geheel nieuwe opzet gekregen. Dit was nodig om enerzijds de consistentie beter te kunnen bewaken en de controle op te voeren en anderzijds de snelheid en toegankelijkheid te verbeteren. Database en programma vormen samen het Benthos Informatie systeem (BIS).

De invoer van de gegevens en de uitvoer van de tabellen zoals die in dit rapport zijn opgenomen worden door een in eigen beheer geschreven toepassingsprogramma verzorgd.

De globale resultaten van de bemonsteringen in de perioden voorjaar 1990 - Voorjaar 2002 zijn gerapporteerd door Stikvoort & Brand (1991), Craeymeersch et al. (1992a,b; 1993a,b; 1994a,b,c; 1995a,b,c; 1996a,b), Brummelhuis et al. (1997a,b; 1998a,b en 1999a,b) en Sistermans et al. (2000a,b en 2001a,b). In dit rapport worden de resultaten betreffende de najaarsbemonstering in 2002 gepresenteerd. De bemonsteringsopzet is in de loop van het project een aantal maal gewijzigd. Voor nadere informatie hierover verwijzen we naar Craeymeersch et al. (1993b, 1996a).

Als gevolg van een intensief gebruik van het BIS als gegevensbron voor statistische analyses zijn in oktober 2002 een aantal inconsistenties ontdekt. Voor een deel heeft dit betrekking op fouten in de database (ontbreken en dubbele opnames van een deel van de biomassa's), een ander deel heeft betrekking op de rekenmethodes die BIS hanteert. BIS is niet in staat om alle tabellen uit oude rapportages volledig op dezelfde manier te reproduceren. Naar aanleiding van deze bevindingen heeft een uitgebreide analyse van het BIS plaatsgevonden (Sistermans et al. In prep). Daar alle voorgaande rapporten zijn gebaseerd op databases die nog geen verdere omzettingen hadden ondergaan mag worden aangenomen dat de in de rapporten opgenomen tabellen juist zijn. Sinds de ingebruikname van ProInv (een directe voorganger van BIS) in 1997, voor zowel het invoeren van de data als het genereren van de tabellen voor de rapporten, zijn geen inconsistenties in de database gevonden. De gerapporteerde tabellen zijn juist. Er is op dit moment geen reden om voorgaande rapporten te herroepen. Alle inconsistenties worden vermeld in een rapportage (Sistermans et al, in prep.)

De inconsistenties in de database zijn hersteld. De database en het toepassingsprogramma zullen zo worden aangepast dat de tabellen uit de oude rapportages volledig kunnen worden gereproduceerd.

De inconsistenties waren zeer divers van aard en hadden betrekking op verschillende projecten. Een deel van de inconsistenties had betrekking op de data van BIOMON. Hierbij waren twee typen fouten.

1. Een probleem met dubbele biomassa's: Van een aantal soorten worden de dieren in lengteklassen geteld en gewogen. Per abuis zijn de gewichten van zowel de afzonderlijke wegingen als het totaal gewicht in de database opgenomen. Deze fout trad vooral op in 1992 toen bijna alle dieren zijn verast om conversifactoren van nat- naar asvrijdrooggewicht te kunnen berekenen. In de overige jaren tot 1997 trad de fout sporadisch op. Vanaf 1997 wordt BIS gebruikt, die op dit fenomeen controleert. De geleverde data van BIS geven voor het jaar 1992 een forse afwijking van de biomassagetallen. Voor de overige jaren tot 1997 is de afwijking gering. Vanaf 1997 is de geleverde database in orde. Voor statistische analyses op de BIOMON data van 1992 kunnen er gevolgen zijn. Voor de overige jaren afwijking van de biomassa zo gering dat de kans op beïnvloeding van de statistische analyses gering is.
2. Door een conversiefout zijn er een aantal kokkels uit de database gevallen. Wanneer van één lengte exemplaren werden gevonden exemplaren werden gevonden die tot meerdere jaarklassen behoorden, was slechts één van de jaarklassen in de database opgenomen. Dit fenomeen komt echter sporadisch voor. De geleverde database op basis van BIS bevatte een aantal fouten. Vanaf 1997 vindt er geen conversie meer plaats. De invoer van de gegevens wordt direct in BIS geplaatst.

Er is inmiddels een vervangende database geleverd. De aan DONAR geleverde datasets hebben een andere bron, waarbij rekening is gehouden met de speciale omstandigheden zoals boven beschreven.

II. Materiaal en methoden

II.1. Bemonstering

Evenals in voorgaande campagnes werden in het najaar 2002 bemonsteringen uitgevoerd in het sub- en eulitoraal van de Westerschelde en Oosterschelde, en het sublitoraal van het Veerse Meer en het Grevelingenmeer.

II.1.1. Grevelingenmeer

In het Grevelingenmeer werden in twee deelgebieden drie dieptestrata onderscheiden: minder dan 2m diep, 2m tot 6m diep, en dieper dan 6m (figuur 4). In tabel 2 is de oppervlakte van ieder dieptestratum gegeven. Binnen ieder dieptestratum werden sinds najaar 1994 per deelgebied telkens dezelfde 10 punten bemonsterd.

De bemonstering gebeurde van 4 tot 16 september 2002. Stations tot een diepte van 2 m zijn bemonsterd met een zogenaamde 'flushing sampler' van 0.0200 m². In de twee diepere strata werd op ieder punt één Reineck box-corer genomen. Hieruit werden telkens drie deelmonsters genomen met een buis van 8 cm doorsnede (tot. opp. 0.0150 m²). Alle monsters werden aan boord uitgespoeld op een 1mm-zeef, en het residu werd in pH-geneutraliseerde formaldehyde bewaard.

Op iedere lokatie werden de diepte t.o.v. het schip, de exacte coördinaten en een ruwe karakterisering van het sediment genoteerd.

II.1.2. Oosterschelde

In de Oosterschelde werden drie deelgebieden geselecteerd (fig 2). Plot 1 ligt in het westelijk deel van de Oosterschelde (mondingsgebied), plot 2 in de noordelijke tak (Keeten-Mastgat-Zijpe) en plot 3 in het oostelijk deel (kom). De binnen de deelgebieden gelegen mosselpercelen zijn buiten het onderzoeksgebied gelaten. De indeling komt overeen met de compartimenten 'West', 'Noord' en 'Oost' zoals gebruikt in ander onderzoek in de Oosterschelde (zie o.a. Scholten et al., 1990).

Ieder deelgebied werd verdeeld in vier dieptestrata: eulitoraal, 2 tot 5m diep t.o.v. NAP, 5 tot 8m diep t.o.v. NAP, en dieper dan 8m t.o.v. NAP. Eulitoraal zijn in plot 1, 2 en 3 respectievelijk de zuidelijke helft van de Roggenplaat, de slikken van Viane en een deel van het Verdrongen Land van Zuid-Beveland opgenomen. In tabel 2 is de oppervlakte van ieder dieptestratum gegeven. Binnen ieder dieptestratum werden sinds najaar 1994 per deelgebied telkens dezelfde 10 punten bemonsterd. Door de uitbreiding van de hangculturen in de Noordelijke tak moesten twee monsterpunten "ad hoc" worden verlegd. Dit zijn de monsterpunten 426 en 429. Van een ander punt (409) verandert de diepte zo sterk dat deze niet meer in het vastgestelde dieptestratum van 2 tot 5 meter beneden NAP ligt. Tijdens deze bemonstering is nog de vaste lokatie aangehouden. De diepte was tijdens de bemonstering iets meer dan 20 m. Tijdens de voorgaande campagne (najaar 2001) was dit nog 10m. Daarvoor schommelde de diepte tussen de 3 en 4 meter.

De bemonstering vond plaats tussen 10 en 20 september 2002. Sublitoraal is op ieder punt één Reineck boxcorer genomen. Hieruit werden telkens drie deelmonsters genomen met een buis van 8cm doorsnede (tot. opp. 0.0150 m²). Deze werden samengevoegd en aan boord uitgespoeld op een 1mm-zeef. In het eulitorale gebied werden, in analogie met de sublitorale punten, per lokatie drie steekbuizen (doorsnede 8 cm) genomen. Die werden samen uitgespoeld op een 1mm-zeef. De residuen werden in pH-geneutraliseerde formaldehyde bewaard.

Ook werden op iedere lokatie de diepte (enkel voor sublitorale punten), de exacte coördinaten en een ruwe karakterisering van het sediment genoteerd.

II.1.3. Veerse Meer

In het Veerse Meer werd gemonsterd in twee deelgebieden (fig. 3). Met uitzondering van het gebied rond de Middelplaten, beslaan de deelgebieden praktisch het hele Veerse Meer. Plot 12 ligt westelijk

(Veersegatdam-Veere-Middelplaat), plot 3 oostelijk (Middelplaat-Zandkreekdam). Ieder deelgebied werd verdeeld in drie dieptestrata: minder dan 2m t.o.v. NAP, 2 tot 8m t.o.v. NAP, en dieper dan 8m t.o.v. NAP. In tabel 2 is de oppervlakte van ieder dieptestratum gegeven. Binnen ieder dieptestratum werden sinds najaar 1994 per deelgebied telkens dezelfde 10 punten bemonsterd.

De bemonstering gebeurde tussen 3 en 18 september 2002. Stations tot een diepte van 2 m zijn bemonsterd met een zogenaamde 'flushing sampler' van 0.0200 m². Per station werd 1 monster genomen. In de andere twee dieptestrata is op ieder punt één Reineck box-corer genomen. Hieruit werd, wegens de hoge dichtheid aan kleine bodemdieren, telkens slechts één deelmonster genomen met een buis van 8 cm doorsnede (opp. 0.0050 m²). Alle monsters werden aan boord uitgespoeld op een 1mm-zeef, en het residu werd in pH-geneutraliseerde formaldehyde bewaard. De rest van de Reineck-buis werd nog gespoeld en de grotere Mya's (vanaf 2 cm) werden meegenomen.

Ook werden op iedere lokatie de diepte, de exacte coördinaten en een ruwe karakterisering van het sediment genoteerd.

II.1.4. Westerschelde

In de Westerschelde werden de monsters genomen in drie deelgebieden (van west naar oost verder plot 1, plot 2 en plot 3 genoemd). De ligging van deze deelgebieden vindt zijn oorsprong in de vakindeling van de Westerschelde binnen het project SAWES (zie rapportages over de jaren 1990 en 1991). Ieder deelgebied is verdeeld in vier dieptestrata: eulitoraal, 2 tot 5m diep t.o.v. NAP, 5 tot 8m diep t.o.v. NAP, en dieper dan 8m t.o.v. NAP (fig. 1). In tabel 2 is de oppervlakte van ieder dieptestratum gegeven. Binnen ieder dieptestratum werden per deelgebied 10 random punten gekozen. Daar de kaarten niet meer overeenkomen met de werkelijke situatie is de zoveel mogelijk het juiste dieptestratum aangehouden en zijn de van tevoren random gekozen monspunten zonodig verschoven naar een positie met de juiste diepte. Het verdient echter de aanbeveling om de kaarten te vernieuwen en meer in overeenstemming met de werkelijkheid te brengen.

De bemonstering gebeurde tussen 3 en 25 september 2001. Op ieder sublitoraal punt is één Reineck box-corer genomen. Hieruit werden telkens drie deelmonsters genomen met een buis van 8 cm doorsnede (totale opp. 0.0150 m²). Deze werden samengevoegd en aan boord uitgespoeld op een 1mm-zeef. In het eulitorale gebied werden, in analogie met de sublitorale punten, per lokatie drie steekbuizen (doorsnede 8 cm) genomen. Die werden samen uitgespoeld op een 1mm-zeef. De residuen werden in pH-geneutraliseerde formaldehyde bewaard.

Op iedere lokatie werden de diepte (enkel voor sublitorale punten), de exacte coördinaten en een ruwe karakterisering van het sediment genoteerd.

II.2. Bepaling van dichtheid en biomassa

In het lab werden de monsters nagespoeld, gekleurd met bengaals rose en vervolgens uitgezocht. De monsters werden, om het uitzoeken te vergemakkelijken, in twee fracties verdeeld met zeven van resp. 3 en 0.5 mm. De dieren werden uit de residuen gezocht, van de grove fractie met het blote oog, de fijne fractie met behulp van een binoculair (vergroting 6 of 12 maal). De fracties werden verder niet afzonderlijk behandeld.

Met uitzondering van de Oligochaeta, Actiniaria en Nemertea werden alle dieren, zo mogelijk, tot op de soort gedetermineerd, en werden de aantallen bepaald. Wegens de soms sterke fragmentatie van de polychaeten, werd voor het bepalen van de dichtheid het aantal koppen geteld. Als van een bepaalde soort enkel fragmenten gevonden werden, werd het aantal gevonden exemplaren als één beschouwd. Van alle schelpdieren, en soms van de wadpier *Arenicola marina* werd de lengte of lengteklasse genoteerd.

De biomassa werd (meestal indirect) bepaald op een van de volgende manieren:

- Door het direct bepalen van het asvrijdrooggewicht. Hiervoor werden dieren met verschillende lengte minimaal 2 dagen gedroogd bij 80°C, en nadien gedurende 2 uur bij 560-580°C verast. Het asvrijdrooggewicht is dan het verschil tussen het gewicht voor en het gewicht na verassen.
 - Door gebruik te maken van lengte-gewicht relaties ($W=aL^b$ met $W=ADW$ in mg en $L=lengte$ in mm). Voor de schaal- en schelpdieren werden lengte-gewicht regressies opgesteld. Voor het berekenen van de regressie werden per soort de directe bepalingen van het asvrijdrooggewicht gebruikt. Indien van een soort niet voldoende exemplaren gevonden werden, of de spreiding dermate groot is dat er geen betrouwbare regressie kon worden berekend, werd een eerder berekende regressie gebruikt. Bij het toekennen van een regressie wordt zo veel mogelijk een regressie van hetzelfde project en seizoen gebruikt. In tabel 1 staan alle gebruikte regressiewaarden.
 - Door het converteren van natgewicht in ADW. Natgewichten werden bepaald met een Sartorius balans tot op 0.1 mg nauwkeurig. De natte exemplaren werden even (1-10 sec) op een filtreerpapier gedroogd en dan gewogen. Grote exemplaren werden langere tijd gedroogd. Voor de omrekening van natgewicht naar asvrijdrooggewicht werden dezelfde conversiefactoren als voor de najaarscampagne 1991 gebruikt.
 - Door het toekennen van een biomassa (in sporadische gevallen dat lengte noch natgewicht bepaald is).
- Voor de exemplaren die gebruikt werden bij de berekening van de lengte-gewichtregressies en de conversiefactoren, werd de direkt bepaalde biomassa gebruikt bij de biomassa-berekeningen.

Het toekennen van de asvrijdrooggewichten (rechtstreeks of via regressie/conversie) is geheel geautomatiseerd.

II.3. Mathematische verwerking

Voor ieder deelgebied (plot) is het (rekenkundig) gemiddelde, totale dichtheid en gemiddelde dichtheid per soort berekend: a) per dieptestratum en b) gemiddeld over het deelgebied. De gemiddelde waarden voor de deelgebieden zijn gewogen naar de oppervlakte van de onderscheiden dieptestrata (tabel 2). De berekeningen zijn uitgevoerd met het programma BIOSTRAT van Rijkswaterstaat, Dienst Getijdewateren. De gemiddelde waardes (en standaardfouten) zijn afgerond volgens Sokal & Rohlf (1981, p. 151).

II.4. Sedimentkarakteristieken

Zoals reeds in II.1. vermeld, werd op iedere lokatie een ruwe beschrijving van het sediment gemaakt, in te delen in volgende klassen: slib, zeer fijn en fijn zand, middel fijn zand en grof zand (zie Craeymeersch et al., 1995a voor een meer gedetailleerde beschrijving van de indeling in types). Monsters met veel stenen of veen zijn als een afzonderlijke klasse genomen.

III. Resultaten

III.1. Bodemdieren

De resultaten van de campagne in het najaar 2001 zijn weergegeven in tabellen 3 tot en met 22.

Er werd tijdens deze campagne geen soort aangetroffen die niet in eerdere campagnes is gevonden. Wel is de gammaridae *Atylus guttatus* opnieuw aangetroffen. Deze soort is in het kader van de BIOMON bemonsteringen slechts een keer eerder aangetroffen. Het betrof hier één exemplaar die bij de najaarscampagne van 1998 in de kom van de Oosterschelde was aangetroffen. Dit keer betreft het opnieuw één exemplaar in hetzelfde gebied.

Daar de taxonomie continu gevolgd wordt en getracht wordt om zoveel mogelijk de actuele naamgeving te hanteren. Hierdoor veranderen zo nu en dan een aantal soorten van naam. Van alle soorten die binnen dit onderzoek zijn gevonden is een synoniemenlijst samengesteld (zie tabel 23). Bij de taxonomische indeling (met name bij de polychaeten) is helaas nog steeds sprake van een de achterstand er wordt getracht om deze zo snel mogelijk in te halen.

III.2. Sedimentkarakteristieken

In figuren 5 t/m 8 wordt een overzicht gegeven van de bodemsamenstelling op basis van de veldomschrijvingen.

IV. Referenties

- Brummelhuis, E.B.M., J.A. Craeymeersch, R. Markusse & W. Sijstermans 1997. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Voorjaar 1996. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis, E.B.M., J.A. Craeymeersch, R. Markusse & W. Sijstermans 1997. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Najaar 1996. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis, E.B.M., J. Craeymeersch, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijstermans 1998. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1997. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis E.B.M., J. Craeymeersch, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijstermans 1998. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1997. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis E.B.M., H. Hummel, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijstermans 1999. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1998. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis E.B.M., H. Hummel, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sijstermans 1999. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1998. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Brummelhuis E.B.M., W.C.H. Sijstermans, H. Hummel, W.J. Dimmers & M.M. Markusse 1999. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1999. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Colijn, F. & I. Akkerman, 1990. Biologische monitoringprogramma zoute wateren, stand van zaken 1990. Rijkswaterstaat, Dienst Getijdewateren, nota GWA0-90.018.
- Craeymeersch, J.A., 1997. Effecten van de schelpdiervisserij op het bodemleven in de Voordelta. NIOO-CEMO Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Sijstermans & E.C. Stikvoort 1992a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Najaar 1990. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Sijstermans & E.C. Stikvoort 1992b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Voorjaar 1991. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1993a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. Najaar 1991. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1993b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in 1992. I. Dichtheden. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1994a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in 1992. II. Biomassa's. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1994b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1993. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sijstermans & E.G.J. Wessel 1994c. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1993. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Schreurs & E.G.J. Wessel 1995a. De bodemsamenstelling van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer. 1990-1993. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke. NIOO-CEMO Rapporten en Verslagen 1995-1.

- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, W. Sistermans & E.G.J. Wessel 1995b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1994. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sistermans 1995c. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1994. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, W. Dimmers, R. Markusse & W. Sistermans 1995c. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1994. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, R. Markusse & W. Sistermans 1996. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 1995. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Craeymeersch, J.A., E.B.M. Brummelhuis, R. Markusse & W. Sistermans 1996. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1995. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Goud, Jeroen 2002. De Tere hartschelp, *Acanthocardia paucicostata* (Sowerby) (Bivalvia, Heterodonta, Cardiidae) nu in de Grevelingen gevestigd? *Basteria*, 66: 106.
- Scholten, H., O. Klepper, P.H. Nienhuis & M. Knoester 1990. Oosterschelde estuary (S.W. Netherlands): a self-sustaining ecosystem? *Hydrobiologica* 195: 201-215.
- Sokal, R.R. & F.J. Rohlf 1981. *Biometry. The principles and practice of statistics in biological research*. 2nd Edition. Freeman and Co, San Francisco. 776 pp.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel, W.J. Dimmers, M.M. Markusse & J.M. Verschuure 2000. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 1999. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel, W.J. Dimmers & J.M. Verschuure 2000a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2000. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel, M.M. Markusse, M. Rietveld & J.M. Verschuure 2001a. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2001. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel, O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse, M. Rietveld & J.M. Verschuure 2001b. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2001. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel, O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse, M. Rietveld & J.M. Verschuure 2002. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het najaar 2001. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., H. Hummel, O.J.A. van Hoesel, M.M. Markusse, M. Rietveld & J.M. Verschuure 2002. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2002. Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma. NIOO-CEMO, Yerseke.
- Sistermans, W.C.H., P. Herman, H. Hummel, B. Schaub In Prep. BIS – Optimalisatie van de database.
- Stikvoort, E.C. & R. Brand 1991. *Biomonitoring macrozoöbenthos Deltagebied 1990*. Intern Rapport Delta Instituut voor Hydrobiologisch Onderzoek, Yerseke.

Lijst van tabellen

Tabel 1	Lengte-gewichtregressies najaar 1999 ($W=aL^b$; W = ADW in mg. L = lengte in mm; n = aantal waarnemingen).
Tabel 2	Oppervlakte (km^2) van ieder dieptestratum binnen ieder deelgebied (plot) van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer.
Tabel 3	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van het Grevelingenmeer in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 4	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van het Grevelingenmeer in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 5	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van het Grevelingenmeer in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 6	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van het Grevelingenmeer in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 7	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van de Oosterschelde in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 8	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van de Oosterschelde in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 9	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van de Oosterschelde in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 10	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van de Oosterschelde in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 11	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van de Oosterschelde in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 12	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van de Oosterschelde in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 13	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 12 van het Veerse Meer in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 14	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 12 van het Veerse Meer in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 15	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van het Veerse Meer in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 16	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van het Veerse Meer in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 17	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van de Westerschelde in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 18	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 1 van de Westerschelde in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 19	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van de Westerschelde in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 20	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 2 van de Westerschelde in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 21	Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van de Westerschelde in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 22	Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m^2) per waargenomen soort in het deelgebied plot 3 van de Westerschelde in het najaar 2002, per dieptestratum en over gehele plot.
Tabel 23	Overzicht veranderde soortnamen

Tabel 1
Gebruikte Lengte-gewichtregressies

Soort	Constante	Coefficient	Aantal	Project	Campagne
<i>Abra alba</i>	228	23359	16	Biomon	Najaar 2001
<i>Abra nitida</i>	334	16996	11	Biomon	Najaar 2002
<i>Carcinus maenas</i>	232	30848	20	Biomon	Najaar 1997
<i>Cerastoderma edule</i>	16	37224	14	Biomon	Najaar 2002
<i>Cerastoderma glaucum</i>	187	27178	21	Biomon	Najaar 2002
<i>Corbula gibba</i>	221	24523	17	Biomon	Najaar 2002
<i>Crassostrea</i>	11	31942	7	Biomon	Najaar 2001
<i>Crepidula fornicata</i>	57	30122	103	Biomon	Najaar 2002
<i>Echinocardium cordatum</i>	16	33817	80	Maasvlakte 2	Najaar 2002
<i>Ensis</i>	22	2709	39	Biomon	Najaar 2001
<i>Ensis arcuatus</i> var. <i>directus</i>	5	31951	9	Biomon	Najaar 2001
<i>Fabulina fabula</i>	66	27278	7	Biomon	Najaar 2000
<i>Hinia reticulata</i>	0	48179	11	Biomon	Najaar 1999
<i>Lepidochitona cinereus</i>	26	37477	6	Biomon	Voorjaar 1999
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	408	28942	17	Biomon	Najaar 1994
<i>Macoma balthica</i>	143	28887	10	Biomon	Najaar 2002
<i>Mya arenaria</i>	124	26451	213	Biomon	Najaar 2002
<i>Mytilus edulis</i>	112	26562	103	Biomon	Najaar 2001
<i>Ophiura albida</i>	515	26496	10	Biomon	Voorjaar 2000
<i>Ostrea edulis</i>	2	31221	22	Biomon	Najaar 1997
<i>Petricola pholadiformis</i>	123	25737	5	Biomon	Najaar 1997
<i>Scrobicularia plana</i>	23	2525	24	Biomon	Najaar 2000
<i>Spisula subtruncata</i>	34	35132	5	Biomon	Najaar 1997
<i>Tellinomya ferruginosa</i>	263	22216	23	Maasvlakte 2	Najaar 2002
<i>Venerupis senegalensis</i>	8	36711	8	Biomon	Najaar 2000

$W = aL^b$ (waarbij: W = Asvrijdrooggewicht in mg. L = Lengte in mm) n = aantal waarnemingen.

Tabel 2

Oppervlakte (km²) van ieder dieptestratum binnen ieder deelgebied (plot) van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer.

Oosterschelde	plot	eulitoraal	2 tot 5m	5 tot 8m	> 8m	
	1	6.43	5.56	4.73	31.80	48.52
	2	4.47	2.45	1.35	11.28	19.55
	3	8.19	11.03	3.65	10.28	33.15
Westerschelde	plot	eulitoraal	2 tot 5m	5 tot 8m	> 8m	
	1	21.58	9.47	9.65	56.77	97.47
	2	19.17	7.89	6.72	33.30	67.08
	3	19.90	8.12	6.20	15.55	49.77
Veerse Meer	plot		< 2m	2 tot 8m	> 8m	Totaal
	12		2.93	6.07	3.53	12.53
	3		1.37	0.66	0.29	2.32
Grevelingenmeer	plot		< 2m	2 tot 6m	> 6m	Totaal
	1		5.85	7.62	10.73	24.20
	2		11.45	6.53	5.81	23.79

De oppervlaktes van Grevelingen, Oosterschelde en Veerse meer zijn gebaseerd op de lodingen uitgevoerd in 1988 en 1989. Deze werden in alle voorgaande rapportages in het kader van het Biologisch Monitoring Programma gebruikt. De oppervlaktes van de Westerschelde zijn gebaseerd op lodingen uitgevoerd in 1993, welke vanaf najaar 1994 in het kader van dit project zijn gebruikt.

Tabel 3

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Westelijk deel - plot 1 van het Grevelingen in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	5.85		7.62		10.73		24.20	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	0	0	0	0	14	8.4	6	3.7
<i>Actinaria</i>	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.21
<i>Aphelochaeta marioni</i>	0	0	0	0	3.2	2.14	1.4	.95
<i>Arenicola marina</i>	20	11.1	1.6	1.60	0	0	5.3	2.72
<i>Ascidacea</i>	0	0	1.6	1.60	0	0	.5	.50
<i>Capitella capitata</i>	360	186	13	6.7	0	0	90	45
<i>Carcinus maenas</i>	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.21
<i>Corbula gibba</i>	0	0	8.0	2.67	80	51	39	22.7
<i>Corophium</i>	0	0	21	20.8	0	0	7	6.6
<i>Corophium bonnellii</i>	0	0	1.6	1.60	5	3.4	2.6	1.60
<i>Corophium insidiosum</i>	5	5.0	24	19.3	18	12.5	17	8.3
<i>Crepidula fornicata</i>	40	35	54	26.7	21	12.9	35	13.2
<i>Cyathura carinata</i>	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.21
<i>Dodecaceria concharum</i>	0	0	0	0	1.6	1.60	.7	.71
<i>Ensis</i>	5	5.0	0	0	1.6	1.60	1.9	1.40
<i>Eteone</i>	0	0	1.6	1.60	6	4.9	3.3	2.23
<i>Hydrobia ulvae</i>	0	0	0	0	1.6	1.60	.7	.71
<i>Kefersteinia cirrata</i>	0	0	1.6	1.60	0	0	.5	.50
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	0	0	6	4.3	2.8	1.90
<i>Lepidochitona cinereus</i>	0	0	1.6	1.60	0	0	.5	.50
<i>Malacoceros fuliginosus</i>	15	15.0	0	0	0	0	4	3.6
<i>Microdeutopus anomalus</i>	0	0	40	30	13	12.8	18	11.0
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	60	50	16	14.3	0	0	18	12.8
<i>Mya arenaria</i>	5	5.0	6	3.5	0	0	3.2	1.64
<i>Mysella bidentata</i>	15	15.0	1.6	1.60	3	3.2	6	3.9
<i>Mytilus edulis</i>	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.21
<i>Nemertea</i>	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.21
<i>Nephtys</i>	0	0	0	0	1.6	1.60	.7	.71
<i>Nephtys hombergii</i>	5	5.0	3.2	2.14	3	3.2	3.6	1.98
<i>Nereis</i>	0	0	1.6	1.60	40	23.4	18	10.4
<i>Nereis diversicolor</i>	15	10.7	0	0	0	0	3.6	2.58
<i>Nereis succinea</i>	0	0	1.6	1.60	19	15.8	9	7.0
<i>Nereis virens</i>	15	7.6	6	3.5	1.6	1.60	6.4	2.27
<i>Oligochaeta</i>	1500	1050	100	90	30	11.3	410	256
<i>Owenia fusiformis</i>	0	0	0	0	3	3.2	1.4	1.42
<i>Platynereis dumerilii</i>	600	510	110	58	0	0	180	125
<i>Polycirrus</i>	0	0	3	3.2	0	0	1.0	1.01
<i>Polydora</i>	0	0	29	18.8	3.2	2.14	10	6.0
<i>Polydora cornuta</i>	50	40	5	3.4	19	13.0	21	11.3
<i>Pseudopolydora pulchra</i>	0	0	0	0	6	4.9	2.8	2.17
<i>Scoloplos armiger</i>	20	20.0	1.6	1.60	24	22.3	16	11.0
<i>Spiophanes bombyx</i>	0	0	0	0	1.6	1.60	.7	.71
<i>Streblospio shrubsolii</i>	0	0	3	3.2	1.6	1.60	1.7	1.23
<i>Syllis gracilis</i>	0	0	22	15.0	0	0	7	4.7
<i>Tellininae (tellina)</i>	0	0	0	0	1.6	1.60	.7	.71
<i>Urothoe poseidonis</i>	0	0	8	8.0	0	0	2.5	2.52
<i>Venerupis senegalensis</i>	5	5.0	22	6.4	10	3.5	12.5	2.83
Totalen	2800	1700	520	264	340	129	1000	420

Tabel 4

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Westelijk deel - plot 1 van het Grevelingen in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	5.85		7.62		10.73		24.20	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	0	0	0	0	.011	.0100	.005	.0044
<i>Actiniaria</i>	.08	.080	0	0	0	0	.019	.0192
<i>Aphelochaeta marioni</i>	0	0	0	0	.00018	.000134	.00008	.000059
<i>Arenicola marina</i>	1.8	1.12	*****	*****	0	0	.43	.272
<i>Ascidacea</i>	0	0	.3	.32	0	0	.10	.101
<i>Capitella capitata</i>	.051	.0227	.0021	.00097	0	0	.013	.0055
<i>Carcinus maenas</i>	.029	.0292	0	0	0	0	.007	.0071
<i>Corbula gibba</i>	0	0	.00050	.000240	.0029	.00202	.0015	.00090
<i>Corophium</i>	0	0	.0004	.00040	0	0	.00013	.000126
<i>Corophium bonnellii</i>	0	0	.00013	.000130	.00027	.000187	.00016	.000093
<i>Corophium insidiosum</i>	.00024	.000240	.0010	.00083	.0007	.00053	.0007	.00036
<i>Crepidula fornicata</i>	6	6.3	20	13.5	6	4.5	11	4.9
<i>Cyathura carinata</i>	.00024	.000240	0	0	0	0	.00006	.000058
<i>Dodecaceria concharum</i>	0	0	0	0	.00006	.000060	*****	*****
<i>Ensis</i>	.05	.049	0	0	1.4	1.43	.6	.64
<i>Eteone</i>	0	0	.00019	.000190	.0006	.00048	.00033	.000220
<i>Hydrobia ulvae</i>	0	0	0	0	*****	*****	*****	*****
<i>Kefersteinia cirrata</i>	0	0	*****	*****	0	0	*****	*****
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	0	0	.0016	.00104	.0007	.00046
<i>Lepidochitona cinereus</i>	0	0	.0026	.00264	0	0	.0008	.00083
<i>Malacoceros fuliginosus</i>	.008	.0076	0	0	0	0	.0018	.00183
<i>Microdeutopus anomalus</i>	0	0	.0039	.00278	.0008	.00081	.0016	.00095
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	.009	.0083	.0018	.00149	0	0	.0026	.00206
<i>Mya arenaria</i>	.00006	.000060	.00038	.000194	0	0	.00013	.000063
<i>Mysella bidentata</i>	.0012	.00122	.00007	.000070	.004	.0037	.0020	.00168
<i>Mytilus edulis</i>	9	9.0	0	0	0	0	2.2	2.18
<i>Nemertea</i>	.0008	.00084	0	0	0	0	.00020	.000203
<i>Nephtys</i>	0	0	0	0	.00027	.000270	.00012	.000120
<i>Nephtys hombergii</i>	.16	.165	.07	.047	.08	.077	.10	.054
<i>Nereis</i>	0	0	.005	.0054	.0013	.00069	.0023	.00173
<i>Nereis diversicolor</i>	.29	.202	0	0	0	0	.07	.049
<i>Nereis succinea</i>	0	0	.0005	.00046	.0025	.00202	.0012	.00091
<i>Nereis virens</i>	3.0	2.41	.24	.160	.7	.73	1.1	.67
<i>Oligochaeta</i>	.15	.115	.007	.0061	.0010	.00044	.040	.0278
<i>Owenia fusiformis</i>	0	0	0	0	.0016	.00161	.0007	.00071
<i>Platynereis dumerilii</i>	.12	.076	.027	.0187	0	0	.037	.0194
<i>Polycirrus</i>	0	0	.0005	.00048	0	0	.00015	.000151
<i>Polydora</i>	0	0	.0015	.00087	.00008	.000070	.00051	.000274
<i>Polydora cornuta</i>	.004	.0038	.00010	.000089	.0008	.00050	.0013	.00094
<i>Pseudopolydora pulchra</i>	0	0	0	0	.0005	.00036	.00021	.000158
<i>Scoloplos armiger</i>	.07	.066	.006	.0061	.013	.0107	.024	.0167
<i>Spiophanes bombyx</i>	0	0	0	0	.00025	.000250	.00011	.000111
<i>Streblospio shrubsolii</i>	0	0	.00009	.000090	.00009	.000090	.00007	.000049
<i>Syllis gracilis</i>	0	0	.004	.0032	0	0	.0014	.00102
<i>Tellininae (tellina)</i>	0	0	0	0	.00006	.000060	*****	*****
<i>Urothoe poseidonis</i>	0	0	.005	.0045	0	0	.0014	.00142
<i>Venerupis senegalensis</i>	.00024	.000240	7	3.3	.00008	.000039	2.1	1.03
Totalen	21	17.7	28	14.6	9	5.1	18	6.7

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 5

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Oostelijk deel - plot 2 van het Grevelingen in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	11.45		6.53		5.81		23.79	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra nitida</i>	0	0	0	0	1.6	1.60	.4	.39
<i>Actiniaria</i>	0	0	0	0	1.6	1.60	.4	.39
<i>Aoridae</i>	0	0	1.6	1.60	0	0	.4	.44
<i>Arenicola marina</i>	20	8.2	0	0	0	0	10	3.9
<i>Boccardiella ligierica</i>	0	0	0	0	1.6	1.60	.4	.39
<i>Capitella capitata</i>	220	87	80	39	1.6	1.60	130	43
<i>Cerastoderma edule</i>	5	5.0	5	3.4	0	0	3.7	2.58
<i>Corbula gibba</i>	0	0	3	3.2	1.6	1.60	1.3	.96
<i>Corophium</i>	0	0	5	4.8	0	0	1.3	1.32
<i>Corophium insidiosum</i>	0	0	60	41	16	9.6	19	11.5
<i>Crepidula fornicata</i>	5	5.0	40	35	110	52	42	16.1
<i>Dodecaceria concharum</i>	0	0	0	0	5	4.8	1.2	1.17
<i>Ensis</i>	0	0	1.6	1.60	0	0	.4	.44
<i>Eteone</i>	0	0	0	0	6	3.5	1.6	.87
<i>Hinia reticulata</i>	0	0	0	0	1.6	1.60	.4	.39
<i>Kefersteinia cirrata</i>	0	0	8	8.0	0	0	2.2	2.20
<i>Lepidochitona cinereus</i>	0	0	5	3.4	0	0	1.3	.94
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	0	0	3.2	2.14	0	0	.9	.59
<i>Malacoceros fuliginosus</i>	0	0	11	11.2	0	0	3	3.1
<i>Melita palmata</i>	0	0	1.6	1.60	0	0	.4	.44
<i>Microdeutopus anomalus</i>	0	0	8	8.0	5	4.8	3.4	2.49
<i>Microdeutopus damnoniensis</i>	0	0	0	0	3	3.2	.8	.78
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	5	5.0	90	82	1.6	1.60	29	22.7
<i>Mysella bidentata</i>	0	0	1.6	1.60	0	0	.4	.44
<i>Nephtys cirrosa</i>	0	0	8	8.0	0	0	2.2	2.20
<i>Nephtys hombergii</i>	5	5.0	0	0	3.2	2.14	3.2	2.46
<i>Nereis</i>	10	6.7	0	0	8	8.0	7	3.8
<i>Nereis diversicolor</i>	30	20.0	5	4.8	0	0	16	9.7
<i>Nereis succinea</i>	0	0	3.2	2.14	16	10.1	4.8	2.55
<i>Nereis virens</i>	0	0	3	3.2	0	0	.9	.88
<i>Oligochaeta</i>	140	105	160	86	30	21.3	120	56
<i>Ostrea edulis</i>	0	0	0	0	1.6	1.60	.4	.39
<i>Platynereis dumerilii</i>	20	20.0	59	27.0	0	0	26	12.2
<i>Polydora</i>	5	5.0	3.2	2.14	5	3.4	4.5	2.61
<i>Polydora ciliata</i>	0	0	1.6	1.60	0	0	.4	.44
<i>Polydora cornuta</i>	0	0	6	4.9	6	4.9	3.3	1.80
<i>Pygospio elegans</i>	5	5.0	1.6	1.60	0	0	2.8	2.45
<i>Scoloplos armiger</i>	15	7.6	0	0	0	0	7	3.7
<i>Spio martinensis</i>	10	6.7	0	0	0	0	5	3.2
<i>Spiophanes bombyx</i>	0	0	1.6	1.60	1.6	1.60	.8	.59
<i>Syllidia armata</i>	0	0	0	0	8	4.9	2.0	1.20
<i>Syllis gracilis</i>	0	0	0	0	3	3.2	.8	.78
<i>Venerupis senegalensis</i>	0	0	3.2	2.14	1.6	1.60	1.3	.71
Totalen	500	109	590	281	240	119	460	98

Tabel 6

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Oostelijk deel - plot 2 van het Grevelingen in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	11.45		6.53		5.81		23.79	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra nitida</i>	0	0	0	0	.00005	.000050	*****	
<i>Actiniaria</i>	0	0	0	0	.020	.0199	.005	.0049
<i>Aoridae</i>	0	0	*****		0	0	*****	
<i>Arenicola marina</i>	.31	.190	0	0	0	0	.15	.091
<i>Boccardiella ligierica</i>	0	0	0	0	.0023	.00229	.0006	.00056
<i>Capitella capitata</i>	.031	.0127	.008	.0036	.00019	.000190	.017	.0062
<i>Cerastoderma edule</i>	.0005	.00048	*****		0	0	.00024	.000231
<i>Corbula gibba</i>	0	0	.00023	.000230	.00019	.000190	.00011	.000078
<i>Corophium</i>	0	0	.00019	.000190	0	0	.00005	.000052
<i>Corophium insidiosum</i>	0	0	.0025	.00183	.00040	.000251	.0008	.00051
<i>Crepidula fornicata</i>	.08	.081	7	3.8	20	11.7	7	3.0
<i>Dodecacera concharum</i>	0	0	0	0	.0013	.00130	.0003	.00032
<i>Ensis</i>	0	0	.6	.56	0	0	.15	.155
<i>Eteone</i>	0	0	0	0	.00047	.000275	.00011	.000067
<i>Hinia reticulata</i>	0	0	0	0	.3	.32	.08	.079
<i>Kefersteinia cirrata</i>	0	0	.00026	.000260	0	0	.00007	.000071
<i>Lepidochitona cinereus</i>	0	0	.0016	.00107	0	0	.00044	.000293
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	0	0	.039	.0281	0	0	.011	.0077
<i>Malacoceros fuliginosus</i>	0	0	.0009	.00086	0	0	.00024	.000236
<i>Melita palmata</i>	0	0	.00019	.000190	0	0	.00005	.000052
<i>Microdeutopus anomalus</i>	0	0	.0012	.00123	.0004	.00035	.0004	.00035
<i>Microdeutopus damnoniensis</i>	0	0	0	0	.00013	.000130	.00003	.000032
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	.0008	.00084	.012	.0099	.00017	.000170	.0036	.00274
<i>Mysella bidentata</i>	0	0	*****		0	0	*****	
<i>Nephtys cirrosa</i>	0	0	.00008	.000080	0	0	*****	
<i>Nephtys hombergii</i>	.6	.62	0	0	.034	.0225	.31	.298
<i>Nereis</i>	.0012	.00083	0	0	.0004	.00037	.0006	.00041
<i>Nereis diversicolor</i>	.27	.228	.0022	.00216	0	0	.13	.110
<i>Nereis succinea</i>	0	0	.0030	.00202	.033	.0261	.009	.0064
<i>Nereis virens</i>	0	0	3	3.2	0	0	.9	.89
<i>Oligochaeta</i>	.011	.0097	.013	.0074	.0019	.00133	.009	.0051
<i>Ostrea edulis</i>	0	0	0	0	11	11.0	2.7	2.69
<i>Platynereis dumerilii</i>	.006	.0057	.014	.0079	0	0	.007	.0035
<i>Polydora</i>	*****		.00013	.000094	.00020	.000189	.00009	.000053
<i>Polydora ciliata</i>	0	0	*****		0	0	*****	
<i>Polydora cornuta</i>	0	0	.00028	.000214	.00025	.000229	.00014	.000081
<i>Pygospio elegans</i>	.0010	.00099	*****		0	0	.0005	.00048
<i>Scoloplos armiger</i>	.06	.039	0	0	0	0	.028	.0189
<i>Spio martinensis</i>	.0013	.00090	0	0	0	0	.0006	.00043
<i>Spiophanes bombyx</i>	0	0	*****		*****		*****	
<i>Syllidia armata</i>	0	0	0	0	.0007	.00036	.00016	.000088
<i>Syllis gracilis</i>	0	0	0	0	.0003	.00034	.00008	.000083
<i>Venerupis senegalensis</i>	0	0	.4	.30	.06	.060	.12	.084
Totalen	1.4	.61	12	6.0	32	22.6	12	5.8

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 7

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Monding - plot 1 van het Oosterschelde in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	6.43		5.56		4.73		31.80		48.52	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abludomelita obtusata	0	0	0	0	0	0	60	60	40	39
Abra alba	0	0	0	0	0	0	100	62	70	41
Abra nitida	0	0	0	0	13	13.3	0	0	1.3	1.30
Actiniaria	0	0	27	20.4	90	63	20	14.2	25	11.4
Anaitides mucosa	7	6.7	13	13.3	13	13.3	0	0	3.7	2.19
Aphelochaeta marioni	140	93	370	155	50	53	70	42	110	35
Arenicola marina	27	10.9	0	0	0	0	0	0	3.5	1.44
Autolytus brachycephalus	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.76
Autolytus langerhansi	0	0	0	0	0	0	13	13.3	9	8.7
Bathyporeia	7	6.7	0	0	0	0	7	6.7	5	4.5
Bathyporeia sarsi	70	39	0	0	0	0	0	0	10	5.2
Capitella capitata	110	80	33	20.5	13	13.3	0	0	20	10.9
Caprellidae	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.76
Carcinus maenas	20	20.0	0	0	0	0	7	6.7	7	5.1
Cerastoderma edule	50	34	0	0	0	0	0	0	7	4.5
Chaetognatha	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.76
Corbula gibba	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.76
Corophium	150	125	0	0	0	0	0	0	20	16.5
Corophium arenarium	340	227	0	0	0	0	0	0	50	30
Crangon crangon	20	10.2	7	6.7	0	0	0	0	3.4	1.55
Crepidula fornicata	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.6	.65
Diastylis bradyi	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
Diastylis rathkei	0	0	0	0	13	13.3	0	0	1.3	1.30
Echinocardium cordatum	0	0	20	14.2	0	0	0	0	2.3	1.63
Ensis	0	0	20	10.2	7	6.7	13	8.9	12	6.0
Ensis arcuatus var. direct	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.6	.65
Eteone	13	8.9	20	14.2	0	0	7	6.7	8	4.8
Eumida	0	0	0	0	0	0	20	14.2	13	9.3
Fabulina fabula	0	0	20	14.2	7	6.7	20	10.2	16	6.9
Gammaridae	0	0	0	0	0	0	13	13.3	9	8.7
Gammarus	33	26.8	0	0	0	0	0	0	4	3.5
Gammarus locusta	13	13.3	0	0	0	0	0	0	1.8	1.77
Gastrosaccus spinifer	0	0	13	8.9	0	0	0	0	1.5	1.02
Glycera tridactyla	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
Harmothoe impar	0	0	0	0	7	6.7	7	6.7	5	4.4
Harmothoe lunulata	13	8.9	7	6.7	0	0	7	6.7	7	4.6
Haustorium arenarium	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
Heteromastus filiformis	7	6.7	13	13.3	0	0	7	6.7	7	4.7
Hydrobia ulvae	270	152	0	0	0	0	0	0	36	20.2
Lagis koreni	0	0	20	14.2	13	13.3	27	26.7	21	17.6
Lanice conchilega	20	10.2	13	8.9	0	0	80	46	60	30
Liocarcinus arcuatus	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
Macoma balthica	13	8.9	0	0	150	106	0	0	16	10.4
Magelona mirabilis	0	0	90	33	20	14.2	27	20.4	30	14.0
Malacoceros fuliginosus	1300	1300	0	0	0	0	0	0	170	172
Melita palmata	0	0	0	0	20	14.2	0	0	1.9	1.39
Microdeutopus anomalus	0	0	20	20.0	0	0	0	0	2.3	2.29
Microphthalmus	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
Mysella bidentata	7	6.7	0	0	13	13.3	130	112	90	73
Mytilus edulis	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
Nemertea	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.76
Neomphitrite	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.6	.65
Nephtys	0	0	90	37	27	14.7	50	46	50	31
Nephtys cirrosa	13	13.3	20	14.2	40	14.7	80	27.8	60	18.4
Nephtys hombergii	20	10.2	110	44	70	39	47	20.0	53	14.6
Nereis	7	6.7	7	6.7	0	0	0	0	1.6	1.17
Nereis diversicolor	7	6.7	0	0	7	6.7	0	0	1.5	1.10
Nereis longissima	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.76
Notomastus latericeus	0	0	27	14.7	0	0	20	20.0	16	13.2
Oligochaeta	490	267	0	0	70	46	20	14.2	90	37
Ophiura	0	0	7	6.7	13	13.3	7	6.7	6	4.6
Ophiura albida	0	0	20	14.2	27	26.7	33	22.8	27	15.2
Ophiura texturata	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
Orchomene nana	0	0	0	0	0	0	40	40	26	26.2
Owenia fusiformis	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	4.4
Petricola pholadiformis	0	0	0	0	0	0	70	67	40	44
Pholoe inornata	0	0	7	6.7	0	0	13	8.9	10	5.9
Poecilochaetus serpens	0	0	27	17.8	0	0	13	8.9	12	6.2
Polydora cornuta	47	17.4	27	20.4	33	26.8	0	0	12	4.2
Pontocrates altamarinus	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.6	.65
Pontocrates longimanus	0	0	0	0	13	13.3	20	14.2	14	9.4
Pseudopolydora	0	0	40	20.4	0	0	0	0	4.6	2.33
Pycnogonida	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.76
Pygospio elegans	40	33	0	0	0	0	0	0	5	4.4
Scolecopsis foliosa	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.6	.65
Scoloplos armiger	330	111	190	54	150	48	340	127	300	85
Spio martinensis	470	201	120	60	50	47	50	40	110	38
Spiophanes bombyx	0	0	200	40	40	33	73	23.2	75	16.2
Spisula	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.6	.65
Spisula subtruncata	0	0	13	13.3	0	0	20	20.0	15	13.2
Sthenelais boa	0	0	0	0	7	6.7	7	6.7	5	4.4
Streblospio shrubsolii	13	13.3	180	100	100	80	7	6.7	37	14.7
Tellinomya ferruginosa	0	0	20	20.0	0	0	0	0	2.3	2.29
Tellininae (tellina)	0	0	0	0	0	0	13	13.3	9	8.7
Urothoe poseidonis	450	278	210	170	20	20.0	40	26.7	110	45
Totale	4500	1380	2100	440	1100	440	1600	440	2000	350

Tabel 8

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Monding - plot 1 van het Oosterschelde in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	6.43		5.56		4.73		31.80		48.52	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abludomelita obtusata	0	0	0	0	0	0	.007	.0067	.004	.0044
Abra alba	0	0	0	0	0	0	.31	.248	.20	.163
Abra nitida	0	0	0	0	.0022	.00217	0	0	.00021	.000212
Actiniaria	0	0	2.5	1.85	10	8.2	1.1	1.06	2.0	1.08
Anaitides mucosa	.0005	.00045	.005	.0048	.0008	.00081	0	0	.0007	.00055
Aphelochaeta marioni	.005	.0030	.026	.0127	.003	.0031	.004	.0031	.0068	.00255
Arenicola marina	1.0	.61	0	0	0	0	0	0	.13	.081
Autolytus brachycephalus	0	0	.0007	.00070	0	0	0	0	.00008	.000080
Autolytus langerhansii	0	0	0	0	0	0	.0015	.00148	.0010	.00097
Bathyporeia	.0005	.00048	0	0	0	0	.0017	.00168	.0012	.00110
Bathyporeia sarsi	.016	.0118	0	0	0	0	0	0	.0022	.00156
Capitella capitata	.011	.0086	.0015	.00111	.0004	.00044	0	0	.0017	.00115
Caprellidae	0	0	.00008	.000080	0	0	0	0	*****	*****
Carcinus maenas	.05	.055	0	0	0	0	.022	.0222	.022	.0163
Cerastoderma edule	.0028	.00209	0	0	0	0	0	0	.00037	.000277
Chaetognatha	0	0	.0004	.00040	0	0	0	0	.00005	.000046
Corbula gibba	0	0	.004	.0044	0	0	0	0	.0005	.00051
Corophium	.009	.0078	0	0	0	0	0	0	.0011	.00104
Corophium arenarium	.07	.047	0	0	0	0	0	0	.010	.0062
Crangon crangon	.038	.0240	.06	.060	0	0	0	0	.012	.0076
Crepidula fornicata	0	0	0	0	.005	.0049	0	0	.0005	.00048
Diastylis bradyi	0	0	0	0	0	0	.003	.0034	.0023	.00225
Diastylis rathkei	0	0	0	0	.005	.0046	0	0	.0004	.00044
Echinocardium cordatum	0	0	8	6.5	0	0	0	0	1.0	.74
Ensis	0	0	10	7.1	2.2	2.23	.8	.76	1.8	.98
Ensis arcuatus var. direct	0	0	0	0	2.3	2.27	0	0	.22	.222
Eteone	.0031	.00268	.005	.0037	0	0	.0026	.00260	.0027	.00179
Eumida	0	0	0	0	0	0	.006	.0037	.0036	.00244
Fabulina fabula	0	0	.10	.074	.04	.039	.13	.086	.10	.057
Gammaridae	0	0	0	0	0	0	.0004	.00040	.00026	.000262
Gammarus	.0018	.00126	0	0	0	0	0	0	.00024	.000167
Gammarus locusta	.009	.0090	0	0	0	0	0	0	.0012	.00119
Gastrosaccus spinifer	0	0	.023	.0221	0	0	0	0	.0026	.00253
Glycera tridactyla	0	0	0	0	0	0	.0019	.00190	.0012	.00125
Harmothoe impar	0	0	0	0	.008	.0081	.014	.0137	.010	.0090
Harmothoe lunulata	.05	.037	.0006	.00062	0	0	.006	.0057	.011	.0062
Hauastorius arenarius	0	0	0	0	0	0	.004	.0043	.0028	.00283
Heteromastus filiformis	*****	*****	.003	.0034	0	0	.0010	.00103	.0011	.00078
Hydrobia ulvae	.30	.183	0	0	0	0	0	0	.040	.0242
Lagis koreni	0	0	.027	.0267	.08	.078	.14	.137	.10	.090
Lanice conchilega	.6	.31	.06	.044	0	0	2.1	1.23	1.5	.81
Liocarcinus arcuatus	0	0	0	0	0	0	.029	.0287	.019	.0188
Macoma balthica	.7	.51	0	0	.040	.0278	0	0	.10	.067
Magelona mirabilis	0	0	.08	.030	.041	.0277	.031	.0210	.034	.0144
Malacoceros fuliginosus	.12	.125	0	0	0	0	0	0	.017	.0166
Melita palmata	0	0	0	0	.0027	.00205	0	0	.00027	.000200
Microdeutopus anomalus	0	0	.0026	.00256	0	0	0	0	.00029	.000293
Microphthalmus	0	0	0	0	0	0	.00021	.000210	.00014	.000138
Mysella bidentata	.010	.0097	0	0	.004	.0038	.018	.0121	.013	.0080
Mytilus edulis	0	0	0	0	0	0	.0005	.00047	.0003	.00031
Nemertea	0	0	*****	*****	0	0	0	0	*****	*****
Neoamphitrite	0	0	0	0	.5	.47	0	0	.05	.046
Nephtys	0	0	.025	.0111	.04	.035	.06	.056	.05	.037
Nephtys cirrosa	.06	.063	.04	.031	.14	.047	.20	.089	.16	.059
Nephtys hombergii	.7	.43	1.0	.46	.40	.242	.23	.118	.40	.112
Nereis	.0005	.00055	.0009	.00092	0	0	0	0	.00018	.000128
Nereis diversicolor	.11	.110	0	0	.06	.064	0	0	.021	.0159
Nereis longissima	0	0	.005	.0053	0	0	0	0	.0006	.00060
Notomastus latericeus	0	0	.7	.69	0	0	.5	.48	.4	.32
Oligochaeta	.046	.0243	0	0	.0014	.00094	.0018	.00135	.007	.0033
Ophiura	0	0	.0012	.00118	.007	.0074	.022	.0218	.015	.0143
Ophiura albida	0	0	.03	.031	.07	.066	.06	.045	.05	.030
Ophiura texturata	0	0	0	0	0	0	.9	.91	.6	.60
Orchomene nana	0	0	0	0	0	0	.010	.0098	.006	.0064
Owenia fusiformis	0	0	0	0	0	0	.03	.031	.020	.0202
Petricola pholadiformis	0	0	0	0	0	0	1.6	1.59	1.0	1.04
Pholoe inornata	0	0	*****	*****	0	0	.0023	.00176	.0015	.00115
Poecilochaetus serpens	0	0	.017	.0159	0	0	.009	.0092	.008	.0063
Polydora cornuta	.0061	.00252	.0017	.00160	.0011	.00075	0	0	.0011	.00039
Pontocrates altamarinus	0	0	0	0	.0011	.00112	0	0	.00011	.000109
Pontocrates longimanus	0	0	0	0	.0007	.00072	.0019	.00184	.0013	.00121
Pseudopolydora	0	0	.011	.0063	0	0	0	0	.0013	.00072
Pycnogonida	0	0	.0004	.00039	0	0	0	0	.00004	.000045
Pygospio elegans	.0010	.00080	0	0	0	0	0	0	.00013	.000106
Scolecopsis foliosa	0	0	0	0	.0012	.00117	0	0	.00011	.000114
Scoloplos armiger	1.0	.38	.59	.169	.36	.147	.57	.230	.61	.161
Spio martinensis	.053	.0270	.006	.0036	.0015	.00154	.004	.0042	.011	.0045
Spiophanes bombyx	0	0	.13	.032	.018	.0171	.025	.0115	.033	.0085
Spisula	0	0	0	0	.0003	.00032	0	0	.00003	.000031
Spisula subtruncata	0	0	.0014	.00137	0	0	.0016	.00163	.0012	.00108
Sthenelais boa	0	0	0	0	.007	.0071	.0007	.00070	.0011	.00083
Streblospio shrubsolii	.004	.0045	.008	.0042	.004	.0031	.00022	.000220	.0020	.00083
Tellinomya ferruginosa	0	0	.016	.0164	0	0	0	0	.0019	.00188
Tellininae (tellina)	0	0	0	0	0	0	.0004	.00037	.00024	.000242
Urothoe poseidonis	.10	.053	.07	.065	.020	.0198	.014	.0088	.033	.0119
Totale	5.1	1.48	24	9.2	16	9.3	9	3.4	10.8	2.65

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 9

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Keeten / zijpe - plot 2 van het Oosterschelde in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	-1 t/m	2 m	2 t/m	5 m	5 t/m	8 m	8 t/m	100 m	Totaal	
Oppervlakte (km2)	4.47		2.45		1.35		11.28		19.55	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abra alba	0	0	0	0	60	60	90	54	60	31
Abra nitida	0	0	7	6.7	260	130	1000	490	600	280
Actiniaria	27	17.8	13	13.3	67	22.2	7	6.7	16	6.0
Ampelisca brevicornis	0	0	7	6.7	7	6.7	0	0	1.3	.95
Anaitides mucosa	7	6.7	0	0	27	20.4	7	6.7	7	4.4
Aora typica	0	0	0	0	60	32	0	0	4.1	2.21
Aphelochaeta marioni	190	90	370	120	87	28.2	0	0	96	25.5
Arenicola marina	13	8.9	0	0	7	6.7	0	0	3.5	2.08
Autolytus brachycephalus	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.5	.46
Autolytus langerhansi	0	0	7	6.7	7	6.7	0	0	1.3	.95
Capitella capitata	110	54	40	14.7	80	21.8	230	226	170	131
Caprellidae	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.5	.46
Carcinus maenas	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Cerastoderma edule	120	84	7	6.7	13	8.9	0	0	29	19.3
Cheirocratus sundevallii	0	0	50	36	13	13.3	0	0	8	4.6
Corbula gibba	0	0	7	6.7	2500	1780	800	490	700	310
Corophium	0	0	27	20.4	50	53	0	0	7	4.5
Corophium arenarium	47	28.2	0	0	0	0	0	0	11	6.5
Corophium sextonae	0	0	0	0	20	20.0	0	0	1.4	1.38
Crangon crangon	40	26.7	47	26.4	7	6.7	13	8.9	23	8.6
Crassostrea	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
Crepidula fornicata	0	0	40	40	150	92	0	0	16	8.1
Cyathura carinata	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.8
Ensis	0	0	13	8.9	27	14.7	7	6.7	7	4.1
Ensis arcuatus var. direct	0	0	27	14.7	0	0	0	0	3.3	1.85
Eteone	33	17.9	33	26.8	53	23.9	0	0	15	5.5
Eumida	0	0	33	26.8	13	13.3	0	0	5	3.5
Fabulina fabula	0	0	13	8.9	33	20.5	0	0	4.0	1.80
Gammaridae	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.5	.46
Gammarus zaddachi	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Harmothoe lunulata	7	6.7	50	41	27	14.7	0	0	10	5.4
Haustorius arenarius	7	6.7	7	6.7	13	13.3	0	0	3.3	1.97
Heteromastus filiformis	0	0	7	6.7	13	8.9	0	0	1.8	1.04
Hinia reticulata	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.5	.46
Hippolyte varians	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
Hydrobia ulvae	7000	3500	7	6.7	370	176	100	86	1600	800
Lagis koreni	0	0	0	0	0	0	7	6.7	4	3.8
Lanice conchilega	20	10.2	150	59	33	17.9	0	0	26	7.8
Lepidochitona cinereus	40	33	13	13.3	0	0	0	0	11	7.8
Macoma balthica	20	20.0	33	14.9	40	28.5	0	0	12	5.3
Macropodia	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
Magelona mirabilis	0	0	0	0	20	20.0	0	0	1.4	1.38
Melita	13	8.9	0	0	0	0	0	0	3.1	2.03
Melita palmata	60	60	0	0	0	0	0	0	14	13.7
Microdeutopus anomalus	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
Microdeutopus gryllotalpa	0	0	33	26.8	0	0	0	0	4	3.4
Microprotopus maculatus	0	0	13	13.3	7	6.7	0	0	2.1	1.73
Mya arenaria	13	8.9	0	0	13	13.3	0	0	4.0	2.23
Mysella bidentata	0	0	7	6.7	130	85	0	0	10	5.9
Mytilus edulis	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Nemertea	7	6.7	13	8.9	7	6.7	0	0	3.7	1.94
Nephtys	0	0	0	0	220	89	120	58	80	34
Nephtys caeca	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
Nephtys cirrosa	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Nephtys hombergii	73	21.0	230	58	110	41	100	41	111	25.5
Nereis	7	6.7	0	0	7	6.7	0	0	2.0	1.59
Nereis diversicolor	7	6.7	50	40	0	0	0	0	8	5.2
Nereis longissima	0	0	7	6.7	7	6.7	0	0	1.3	.95
Nereis succinea	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.53
Nereis virens	0	0	7	6.7	0	0	0	0	.8	.84
Notomastus latericeus	0	0	13	13.3	53	25.9	0	0	5.3	2.45
Oligochaeta	310	162	500	380	100	35	0	0	150	60
Ophiura albida	0	0	0	0	0	0	20	20.0	12	11.5
Paraonis fulgens	0	0	0	0	13	13.3	0	0	.9	.92
Pholoe inornata	0	0	27	20.4	60	40	0	0	7	3.8
Platynereis dumerilii	20	14.2	13	13.3	27	17.8	0	0	8	3.9
Poecilochaetus serpens	0	0	7	6.7	110	92	0	0	8	6.4
Polycirrus	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.5	.46
Polydora	0	0	0	0	13	13.3	0	0	.9	.92
Polydora cornuta	110	42	7	6.7	0	0	0	0	25	9.7
Pontocrates longimanus	0	0	0	0	7	6.7	13	8.9	8	5.1
Pseudopolydora pulchra	0	0	53	25.9	67	24.3	7	6.7	15	5.3
Pygospio elegans	80	73	20	14.2	0	0	0	0	21	16.8
Scoloplos armiger	33	14.9	250	81	420	93	0	0	67	12.5
Spio martinensis	250	157	80	66	80	59	7	6.7	80	37
Spiophanes bombyx	7	6.7	67	22.2	110	52	7	6.7	22	6.1
Spisula subtruncata	0	0	0	0	480	281	0	0	33	19.3
Streblospio shrubsoleii	33	14.9	520	157	1000	620	110	52	210	56
Urothoe poseidonis	80	59	0	0	0	0	0	0	18	13.6
Venerupis senegalensis	7	6.7	13	13.3	13	8.9	0	0	4.1	2.34
Totalen	9000	3400	3000	500	7200	1860	2700	720	4400	900

Tabel 10

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Keeten / zijpe - plot 2 van het Oosterschelde in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	4.47		2.45		1.35		11.28		19.55	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abra alba	0	0	0	0	.0014	.00137	.011	.0072	.007	.0041
Abra nitida	0	0	.0024	.00235	.038	.0162	.26	.072	.15	.041
Actiniaria	.026	.0199	.23	.226	7	3.1	.0005	.00046	.49	.213
Ampelisca brevicornis	0	0	.014	.0143	.0018	.00176	0	0	.0019	.00180
Anatides mucosa	.0007	.00072	0	0	.008	.0070	.0023	.00233	.0020	.00144
Aora typica	0	0	0	0	.0022	.00132	0	0	.00015	.000091
Aphelochaeta marioni	.020	.0102	.033	.0116	.0025	.00084	0	0	.0089	.00276
Arenicola marina	.28	.243	0	0	.3	.35	0	0	.09	.060
Autolytus brachycephalus	0	0	0	0	.0004	.00035	0	0	*****	
Autolytus langerhansii	0	0	.00026	.000260	.0004	.00037	0	0	.00006	.000041
Capitella capitata	.0061	.00251	.00047	.000289	.0024	.00075	.016	.0151	.011	.0087
Caprellidae	0	0	0	0	*****		0	0	*****	
Carcinus maenas	.14	.136	0	0	0	0	0	0	.03	.031
Cerastoderma edule	5	4.2	.00014	.000140	.00015	.000139	0	0	1.2	.96
Cheilocratus sundevallii	0	0	.006	.0040	.0015	.00152	0	0	.0008	.00051
Corbula gibba	0	0	.0008	.00081	.26	.188	.5	.40	.32	.231
Corophium	0	0	.0010	.00072	.0019	.00192	0	0	.00026	.000160
Corophium arenarium	.016	.0130	0	0	0	0	0	0	.0036	.00297
Corophium sextonae	0	0	0	0	.0007	.00072	0	0	.00005	.000050
Crangon crangon	.13	.068	1.0	.74	.0024	.00235	.0015	.00104	.16	.094
Crassostrea	0	0	*****		0	0	0	0	*****	
Crepidula fornicata	0	0	.18	.179	.042	.0299	0	0	.025	.0225
Cyathura carinata	0	0	0	0	0	0	.0010	.00103	.0006	.00059
Ensis	0	0	7	6.4	4.5	2.43	.00030	.000300	1.2	.82
Ensis arcuatus var. direct	0	0	60	38	0	0	0	0	7	4.8
Eteone	.011	.0068	.0037	.00270	.0046	.00283	0	0	.0033	.00161
Eumida	0	0	.0014	.00096	.0012	.00117	0	0	.00026	.000145
Fabulina fabula	0	0	.04	.031	.05	.048	0	0	.008	.0051
Gammaridae	0	0	0	0	.0003	.00032	0	0	*****	
Gammarus zaddachi	.0010	.00104	0	0	0	0	0	0	.00024	.000238
Harmothoe lunulata	.009	.0085	.034	.0259	.019	.0140	0	0	.007	.0039
Haustorius arenarius	.005	.0046	.005	.0047	.004	.0041	0	0	.0019	.00125
Heteromastus filiformis	0	0	.004	.0043	.0032	.00243	0	0	.0008	.00056
Hinia reticulata	0	0	0	0	.00024	.000240	0	0	*****	
Hippolyte varians	0	0	.006	.0064	0	0	0	0	.0008	.00081
Hydrobia ulvae	3.3	1.70	.0009	.00090	.041	.0209	.028	.0220	.8	.39
Lagis koreni	0	0	0	0	0	0	.0017	.00167	.0010	.00096
Lanice conchilega	.9	.71	2.6	1.12	.32	.217	0	0	.54	.216
Lepidochitona cinereus	.04	.037	.004	.0043	0	0	0	0	.011	.0084
Macoma balthica	.004	.0037	.014	.0098	.005	.0044	0	0	.0030	.00153
Macropodia	0	0	.00024	.000240	0	0	0	0	.00003	.000030
Magelona mirabilis	0	0	0	0	.04	.040	0	0	.0027	.00274
Melita	.0014	.00107	0	0	0	0	0	0	.00033	.000245
Melita palmata	.018	.0177	0	0	0	0	0	0	.004	.0040
Microdeutopus anomalus	0	0	.00008	.000080	0	0	0	0	*****	
Microdeutopus gryllotalpa	0	0	.0029	.00205	0	0	0	0	.00036	.000257
Microprotopus maculatus	0	0	.0005	.00048	*****		0	0	.00006	.000060
Mya arenaria	11	10.8	0	0	.0006	.00060	0	0	2.5	2.47
Mysella bidentata	0	0	.0017	.00172	.007	.0036	0	0	.0007	.00033
Mytilus edulis	.3	.31	0	0	0	0	0	0	.07	.071
Nemertea	.005	.0045	.16	.156	.0017	.00174	0	0	.021	.0196
Nephtys	0	0	0	0	.059	.0240	.036	.0175	.025	.0102
Nephtys caeca	0	0	.04	.040	0	0	0	0	.005	.0050
Nephtys cirrosa	.026	.0258	0	0	0	0	0	0	.006	.0059
Nephtys hombergii	.38	.163	.65	.167	.7	.35	.23	.097	.34	.074
Nereis	*****		0	0	*****		0	0	*****	
Nereis diversicolor	.00018	.000180	.19	.134	0	0	0	0	.023	.0168
Nereis longissima	0	0	.005	.0050	.04	.040	0	0	.0034	.00280
Nereis succinea	.007	.0067	0	0	0	0	0	0	.0015	.00153
Nereis virens	0	0	.5	.55	0	0	0	0	.07	.069
Notomastus latericeus	0	0	.06	.060	.9	.46	0	0	.07	.033
Oligochaeta	.05	.034	.05	.043	.0020	.00092	0	0	.019	.0094
Ophiura albida	0	0	0	0	0	0	.06	.055	.03	.032
Paraonis fulgens	0	0	0	0	*****		0	0	*****	
Pholoe inornata	0	0	.0011	.00076	.0021	.00133	0	0	.00029	.000132
Platynereis dumerilii	.006	.0046	.0011	.00110	.0020	.00133	0	0	.0016	.00105
Poecilochaetus serpens	0	0	.0023	.00227	.22	.216	0	0	.016	.0149
Polycirrus	0	0	0	0	.0006	.00058	0	0	.00004	.000040
Polydora	0	0	0	0	*****		0	0	*****	
Polydora cornuta	.020	.0082	.005	.0051	0	0	0	0	.0053	.00198
Pontocrates longimanus	0	0	0	0	*****		.00017	.000159	.00010	.000092
Pseudopolydora pulchra	0	0	.017	.0078	.012	.0076	.0014	.00139	.0037	.00137
Pygospio elegans	.006	.0060	.0007	.00047	0	0	0	0	.0015	.00137
Scoloplos armiger	.06	.051	.44	.229	.48	.175	0	0	.10	.033
Spio martinensis	.026	.0161	.005	.0039	.005	.0039	.00022	.000220	.007	.0037
Spiophanes bombyx	.011	.0111	.061	.0279	.07	.039	.005	.0046	.018	.0058
Spisula subtruncata	0	0	0	0	.12	.109	0	0	.008	.0075
Streblospio shrubsolii	.0020	.00109	.020	.0057	.027	.0159	.0034	.00176	.0068	.00168
Urothoe poseidonis	.012	.0100	0	0	0	0	0	0	.0027	.00229
Venerupis senegalensis	.15	.152	.0004	.00040	1.3	1.31	0	0	.12	.097
Totaal	22	11.2	70	37	16	6.2	1.2	.46	16	5.3

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 11

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Kom - plot 3 van het Oosterschelde in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	8.19		11.03		3.65		10.28		33.15	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	0	0	20	20.0	13	8.9	13	13.3	12	7.9
<i>Abra nitida</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Actiniaria</i>	0	0	400	430	7	6.7	13	8.9	150	142
<i>Ampelisca</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Ampelisca brevicornis</i>	0	0	0	0	33	17.9	50	40	18	12.5
<i>Anaitides mucosa</i>	7	6.7	33	20.5	40	33	50	33	32	12.9
<i>Aoridae</i>	0	0	150	153	0	0	0	0	50	51
<i>Aphelochaeta marioni</i>	40	33	360	210	210	90	180	138	210	83
<i>Arenicola marina</i>	13	8.9	0	0	0	0	7	6.7	5	3.0
<i>Aricidea minuta</i>	0	0	13	13.3	40	22.7	120	54	46	17.6
<i>Athanas nitescens</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Atylus guttatus</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Autolytus langerhansi</i>	0	0	0	0	7	6.7	13	13.3	5	4.2
<i>Bathyporeia</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.6	1.65
<i>Bathyporeia sarsi</i>	27	10.9	0	0	0	0	7	6.7	9	3.4
<i>Bodotria scorpioides</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Capitella capitata</i>	27	20.4	13	8.9	170	128	50	41	47	19.8
<i>Caprellidae</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Cerastoderma edule</i>	67	22.2	0	0	7	6.7	0	0	17	5.5
<i>Cheirocratus sundevallii</i>	0	0	0	0	33	26.8	0	0	3.7	2.94
<i>Corophium</i>	13	8.9	150	115	90	80	7	6.7	60	39
<i>Corophium arenarium</i>	27	26.7	0	0	0	0	0	0	7	6.6
<i>Corophium bonnellii</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Corophium insidiosum</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.6	1.65
<i>Corophium sextonae</i>	0	0	210	120	53	27.8	0	0	80	40
<i>Crangon crangon</i>	100	39	13	8.9	13	8.9	20	10.2	37	10.6
<i>Crassostrea</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Crepidula fornicata</i>	0	0	230	179	90	93	7	6.7	90	60
<i>Decapoda</i>	7	6.7	0	0	13	8.9	0	0	3.1	1.92
<i>Diastylis</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Dodecaceria concharum</i>	0	0	13	13.3	0	0	0	0	4	4.4
<i>Ensis</i>	0	0	7	6.7	7	6.7	0	0	3.0	2.34
<i>Ensis arcuatus</i> var. <i>direct</i>	0	0	27	20.4	0	0	0	0	9	6.8
<i>Eteone</i>	7	6.7	13	13.3	20	14.2	0	0	8	5.0
<i>Eumida</i>	0	0	7	6.7	27	14.7	7	6.7	7	3.4
<i>Fabulina fabula</i>	0	0	7	6.7	7	6.7	7	6.7	5	3.1
<i>Gammaridae</i>	7	6.7	0	0	0	0	7	6.7	3.7	2.64
<i>Gammarus</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Gattyana cirrosa</i>	0	0	0	0	7	6.7	0	0	.7	.73
<i>Harmothoe</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Harmothoe impar</i>	0	0	33	20.5	0	0	0	0	11	6.8
<i>Harmothoe lunulata</i>	0	0	7	6.7	40	20.4	13	8.9	11	4.2
<i>Heteromastus filiformis</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Hinia reticulata</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Hippolyte varians</i>	0	0	13	13.3	0	0	0	0	4	4.4
<i>Hydrobia ulvae</i>	59000	8900	0	0	0	0	20	20.0	14700	2200
<i>Lagis koreni</i>	0	0	13	8.9	0	0	7	6.7	7	3.6
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	67	29.8	240	141	170	124	100	43
<i>Lepidonotus squamatus</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	0	0	7	6.7	7	6.7	0	0	3.0	2.34
<i>Macoma balthica</i>	53	23.9	7	6.7	20	20.0	0	0	18	6.7
<i>Macropodia</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Magelona mirabilis</i>	0	0	13	8.9	0	0	0	0	4.4	2.96
<i>Microdeutopus anomalus</i>	0	0	13	13.3	0	0	0	0	4	4.4
<i>Microdeutopus damnoniensis</i>	0	0	280	224	0	0	0	0	90	75
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	0	0	7	6.7	70	66	0	0	10	7.6
<i>Mya arenaria</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.6	1.65
<i>Mysella bidentata</i>	0	0	40	28.5	0	0	0	0	13	9.5
<i>Mysidacea</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.6	1.65
<i>Nephtys</i>	0	0	27	20.4	53	29.5	0	0	15	7.5
<i>Nephtys caeca</i>	0	0	0	0	20	14.2	7	6.7	4.3	2.59
<i>Nephtys cirrosa</i>	0	0	20	20.0	50	32	70	37	32	13.8
<i>Nephtys hombergii</i>	13	8.9	110	32	47	20.0	130	60	83	21.6
<i>Nereis</i>	0	0	13	13.3	0	0	0	0	4	4.4
<i>Nereis diversicolor</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Notomastus latericeus</i>	0	0	13	8.9	7	6.7	13	13.3	9	5.1
<i>Nudibranchia</i>	0	0	90	93	0	0	0	0	30	31
<i>Oligochaeta</i>	230	184	90	41	13	8.9	20	14.2	90	48
<i>Ophiura texturata</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Orchomene nana</i>	0	0	0	0	50	47	0	0	5	5.1
<i>Pholoe inornata</i>	0	0	27	14.7	20	14.2	13	13.3	15	6.6
<i>Platynereis dumerilii</i>	0	0	120	48	50	34	0	0	45	16.6
<i>Poecilochaetus serpens</i>	0	0	0	0	7	6.7	7	6.7	2.8	2.19
<i>Polycirrus</i>	0	0	13	13.3	7	6.7	0	0	5	4.5
<i>Polycirrus medusa</i>	0	0	20	20.0	0	0	0	0	7	6.7
<i>Polydora</i>	0	0	7	6.7	7	6.7	0	0	3.0	2.34
<i>Polydora caeca</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Polydora cornuta</i>	0	0	13	8.9	0	0	7	6.7	7	3.6
<i>Proceraea cornuta</i>	0	0	0	0	0	0	7	6.7	2.1	2.07
<i>Pseudopolydora pulchra</i>	0	0	27	14.7	7	6.7	0	0	10	5.0
<i>Pygospio elegans</i>	13	8.9	0	0	7	6.7	0	0	4.0	2.32
<i>Scoloplos armiger</i>	20	10.2	230	99	220	92	330	125	210	52
<i>Scrobicularia plana</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.6	1.65
<i>Spio martinensis</i>	33	17.9	40	22.7	20	14.2	20	14.2	30	9.9
<i>Spiophanes bombyx</i>	0	0	60	43	160	75	113	26.4	73	18.3
<i>Streblospio shrubsolii</i>	0	0	700	440	60	28.9	110	73	260	149
<i>Syllidia armata</i>	0	0	7	6.7	0	0	0	0	2.2	2.22
<i>Syllis gracilis</i>	0	0	20	20.0	0	0	0	0	7	6.7
<i>Urothoe poseidonis</i>	50	46	0	0	13	13.3	0	0	15	11.6
Totale	60000	9000	3900	1060	2100	620	1700	470	16900	2250

Tabel 12

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Kom - plot 3 van het Oosterschelde in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	8.19		11.03		3.65		10.28		33.15	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	0	0	.011	.0109	.040	.0281	.03	.034	.019	.0116
<i>Abra nitida</i>	0	0	0	0	.0014	.00144	0	0	.00016	.000158
<i>Actiniaria</i>	0	0	2.2	2.00	.8	.79	.30	.241	.9	.68
<i>Ampelisca</i>	0	0	0	0	0	0	.0010	.00104	.0003	.00032
<i>Ampelisca brevicornis</i>	0	0	0	0	.028	.0153	.013	.0093	.007	.0033
<i>Anatides mucosa</i>	.0014	.00144	.018	.0116	.015	.0105	.015	.0140	.013	.0059
<i>Aoridae</i>	0	0	.0025	.00248	0	0	0	0	.0008	.00083
<i>Aphelochaeta marioni</i>	.0020	.00194	.012	.0068	.010	.0061	.005	.0037	.0070	.00267
<i>Arenicola marina</i>	1.3	1.11	0	0	0	0	.00025	.000250	.32	.273
<i>Aricidea minuta</i>	0	0	.0004	.00038	.0015	.00079	.009	.0045	.0031	.00141
<i>Athanas nitescens</i>	0	0	0	0	.023	.0230	0	0	.0025	.00253
<i>Atylus guttatus</i>	0	0	0	0	.0018	.00184	0	0	.00020	.000202
<i>Autolytus langerhansi</i>	0	0	0	0	.00026	.000260	.00009	.000090	.00006	.000040
<i>Bathyporeia</i>	.00024	.000240	0	0	0	0	0	0	.00006	.000059
<i>Bathyporeia sarsi</i>	.0046	.00216	0	0	0	0	.0008	.00080	.0014	.00059
<i>Bodotria scorpioides</i>	0	0	0	0	.0006	.00056	0	0	.00006	.000062
<i>Capitella capitata</i>	.0019	.00130	.0010	.00075	.021	.0202	.0034	.00227	.0042	.00236
<i>Caprellidae</i>	0	0	*****	*****	0	0	0	0	*****	*****
<i>Cerastoderma edule</i>	1.5	.79	0	0	.00014	.000140	0	0	.38	.195
<i>Cheirocratus sundevallii</i>	0	0	0	0	.0031	.00237	0	0	.00034	.000261
<i>Corophium</i>	.0005	.00034	.005	.0039	.004	.0040	.0003	.00032	.0022	.00138
<i>Corophium arenarium</i>	.005	.0049	0	0	0	0	0	0	.0012	.00121
<i>Corophium bonnellii</i>	0	0	0	0	.0014	.00136	0	0	.00015	.000150
<i>Corophium insidiosum</i>	.0005	.00048	0	0	0	0	0	0	.00012	.000119
<i>Corophium sextonae</i>	0	0	.019	.0098	.005	.0031	0	0	.007	.0033
<i>Crangon crangon</i>	.12	.074	.06	.043	.018	.0164	.16	.131	.10	.047
<i>Crassostrea</i>	0	0	0	0	0	0	.00007	.000070	*****	*****
<i>Crepidula fornicata</i>	0	0	10	7.4	.25	.248	.0011	.00105	3.5	2.46
<i>Decapoda</i>	.00024	.000240	0	0	.0027	.00246	0	0	.00036	.000278
<i>Diastylis</i>	0	0	0	0	0	0	.0010	.00096	.00030	.000298
<i>Dodecaceria concharum</i>	0	0	.0005	.00049	0	0	0	0	.00016	.000163
<i>Ensis</i>	0	0	.00010	.000100	7	6.9	0	0	.8	.76
<i>Ensis arcuatus</i> var. direct	0	0	1.8	1.57	0	0	0	0	.6	.52
<i>Eteone</i>	*****	*****	.006	.0061	.005	.0034	0	0	.0025	.00206
<i>Eumida</i>	0	0	*****	*****	.006	.0046	.0007	.00067	.0008	.00055
<i>Fabulina fabula</i>	0	0	.009	.0090	.04	.039	.004	.0036	.008	.0053
<i>Gammaridae</i>	.0006	.00056	0	0	0	0	*****	*****	.00014	.000138
<i>Gammarus</i>	0	0	.0003	.00032	0	0	0	0	.00011	.000106
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	0	0	0	0	0	0	.013	.0127	.004	.0039
<i>Gattyana cirrosa</i>	0	0	0	0	.07	.070	0	0	.008	.0077
<i>Harmothoe</i>	0	0	0	0	0	0	*****	*****	*****	*****
<i>Harmothoe impar</i>	0	0	.011	.0070	0	0	0	0	.0038	.00232
<i>Harmothoe lunulata</i>	0	0	.0009	.00092	.016	.0115	.015	.0138	.007	.0045
<i>Heteromastus filiformis</i>	0	0	.0027	.00273	0	0	0	0	.0009	.00091
<i>Hinia reticulata</i>	0	0	0	0	0	0	1.1	1.10	.3	.34
<i>Hippolyte varians</i>	0	0	.05	.047	0	0	0	0	.016	.0157
<i>Hydrobia ulvae</i>	15.8	1.95	0	0	0	0	.005	.0054	3.9	.48
<i>Lagis koreni</i>	0	0	.09	.083	0	0	.004	.0044	.033	.0276
<i>Lanice conchilega</i>	0	0	.6	.31	3.7	2.06	2.0	1.45	1.2	.52
<i>Lepidonotus squamatus</i>	0	0	.08	.082	0	0	0	0	.027	.0274
<i>Liocarcinus arcuatus</i>	0	0	.007	.0065	.007	.0065	0	0	.0029	.00229
<i>Macoma balthica</i>	.7	.31	.00010	.000100	.00029	.000290	0	0	.17	.076
<i>Macropodia</i>	0	0	0	0	0	0	.012	.0121	.004	.0037
<i>Magelona mirabilis</i>	0	0	.0024	.00161	0	0	0	0	.0008	.00053
<i>Microdeutopus anomalus</i>	0	0	.0006	.00056	0	0	0	0	.00019	.000186
<i>Microdeutopus damnoniensis</i>	0	0	.013	.0104	0	0	0	0	.004	.0035
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	0	0	.00024	.000240	.003	.0033	0	0	.0005	.00037
<i>Mya arenaria</i>	.0005	.00052	0	0	0	0	0	0	.00013	.000128
<i>Mysella bidentata</i>	0	0	.004	.0035	0	0	0	0	.0015	.00115
<i>Mysidacea</i>	.0011	.00114	0	0	0	0	0	0	.00028	.000282
<i>Nephtys</i>	0	0	.006	.0040	.022	.0152	0	0	.0044	.00214
<i>Nephtys caeca</i>	0	0	0	0	.22	.147	.028	.0276	.033	.0183
<i>Nephtys cirrosa</i>	0	0	.05	.049	.06	.044	.18	.115	.08	.039
<i>Nephtys hombergii</i>	.11	.088	.5	.31	.48	.239	.52	.256	.42	.133
<i>Nereis</i>	0	0	.0017	.00171	0	0	0	0	.0006	.00057
<i>Nereis diversicolor</i>	0	0	.019	.0190	0	0	0	0	.006	.0063
<i>Notomastus latericeus</i>	0	0	.05	.032	.005	.0052	.008	.0080	.019	.0109
<i>Nudibranchia</i>	0	0	.005	.0054	0	0	0	0	.0018	.00179
<i>Oligochaeta</i>	.03	.030	.007	.0040	.00028	.000269	.0017	.00169	.011	.0077
<i>Ophiura texturata</i>	0	0	0	0	0	0	.12	.116	.04	.036
<i>Orchomene nana</i>	0	0	0	0	.003	.0032	0	0	.0004	.00035
<i>Pholoe inornata</i>	0	0	.0018	.00101	.0010	.00072	.0011	.00113	.0011	.00049
<i>Platynereis dumerilii</i>	0	0	.014	.0050	.015	.0125	0	0	.0065	.00216
<i>Poecilochaetus serpens</i>	0	0	0	0	.006	.0062	.006	.0061	.0026	.00201
<i>Polycirrus</i>	0	0	.0014	.00143	.0007	.00065	0	0	.0005	.00048
<i>Polycirrus medusa</i>	0	0	.005	.0049	0	0	0	0	.0016	.00162
<i>Polydora</i>	0	0	.00029	.000290	.0009	.00088	0	0	.00019	.000137
<i>Polydora caeca</i>	0	0	.0012	.00124	0	0	0	0	.0004	.00041
<i>Polydora cornuta</i>	0	0	.0015	.00102	0	0	.0005	.00051	.0007	.00037
<i>Procerasaea cornuta</i>	0	0	0	0	0	0	.00012	.000120	.00004	.000037
<i>Pseudopolydora pulchra</i>	0	0	.0023	.00146	*****	*****	0	0	.0008	.00049
<i>Pygospio elegans</i>	.0005	.00038	0	0	.00022	.000220	0	0	.00015	.000098
<i>Scoloplos armiger</i>	.024	.0169	.20	.087	.19	.073	.31	.091	.19	.042
<i>Scrobicularia plana</i>	.10	.100	0	0	0	0	0	0	.025	.0247
<i>Spio martinensis</i>	.0013	.00091	.0016	.00083	.0005	.00044	.0007	.00066	.0011	.00042
<i>Spiophanes bombyx</i>	0	0	.017	.0119	.08	.047	.09	.039	.042	.0138
<i>Streblospio shrubsolei</i>	0	0	.04	.036	.0018	.00144	.0045	.00294	.016	.0119
<i>Syllidia armata</i>	0	0	.0005	.00053	0	0	0	0	.00018	.000176
<i>Syllis gracilis</i>	0	0	.004	.0036	0	0	0	0	.0012	.00119
<i>Urothoe poseidonis</i>	.016	.0138	0	0	.007	.0066	0	0	.005	.0035
Totaal	20	3.3	16	8.3	13	9.0	4.9	1.91	13	3.1

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 13

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Veerseget-Middelpl.
Pl.12 van het Veerse Meer in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum Oppervlakte (km ²)	0 t/m 2 m 2.93		2 t/m 6 m 6.07		6 t/m 45 m 3.53		Totaal 12.53	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abludomelita obtusata</i>	7	6.7	0	0	0	0	1.6	1.56
<i>Actiniaria</i>	220	188	200	179	0	0	150	97
<i>Aphelochaeta marioni</i>	80	46	460	196	0	0	240	95
<i>Arenicola marina</i>	10	6.7	0	0	0	0	2.3	1.56
<i>Cerastoderma</i>	0	0	120	85	0	0	60	41
<i>Cerastoderma glaucum</i>	230	81	600	390	0	0	330	191
<i>Corophium</i>	5	5.0	20	20.0	0	0	11	9.8
<i>Corophium insidiosum</i>	190	65	100	80	0	0	90	42
<i>Cyathura carinata</i>	30	30	0	0	0	0	7	7.0
<i>Ficopomatus enigmaticus</i>	700	680	420	299	0	0	370	214
<i>Heteromastus filiformis</i>	880	224	800	330	0	0	570	169
<i>Hinia reticulata</i>	0	0	20	20.0	0	0	10	9.7
<i>Hydrobia ulvae</i>	1300	600	520	265	0	0	560	190
<i>Hydrobia ventrosa</i>	140	73	0	0	0	0	33	17.0
<i>Manayunkia aestuarina</i>	20	13.3	400	281	0	0	200	136
<i>Microdeutopus gryllotalpa</i>	180	129	0	0	0	0	40	30
<i>Mya arenaria</i>	1000	440	310	152	0	0	380	127
<i>Mytilus edulis</i>	5	5.0	20	20.0	0	0	11	9.8
<i>Nemertea</i>	5	5.0	0	0	0	0	1.2	1.17
<i>Nereis</i>	70	60	0	0	0	0	16	13.9
<i>Nereis diversicolor</i>	420	146	20	20.0	0	0	110	36
<i>Nereis succinea</i>	320	181	740	227	0	0	430	118
<i>Oligochaeta</i>	900	360	1200	490	0	0	810	251
<i>Polydora cornuta</i>	2000	740	4100	1850	0	0	2500	910
<i>Pygospio elegans</i>	1300	480	40	40	0	0	320	115
<i>Rhithropanopeus harrisii</i>	15	10.7	0	0	0	0	3.5	2.49
<i>Scrobicularia plana</i>	45	20.3	0	0	0	0	11	4.8
<i>Sphaeroma hookeri</i>	15	15.0	0	0	0	0	4	3.5
<i>Streblospio shrubsolii</i>	260	98	1400	710	0	0	800	340
Totalen	10400	2240	11000	3800	0	0	8000	1910

Tabel 14

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Veerse gat-Middelpl. Pl.12 van het Veerse Meer in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	2.93		6.07		3.53		12.53	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Abludomelita obtusata	.00024	.000240	0	0	0	0	.00006	.000056
Actiniaria	.07	.056	.9	.93	0	0	.5	.45
Aphelochaeta marioni	.011	.0061	.021	.0072	0	0	.013	.0038
Arenicola marina	.24	.161	0	0	0	0	.06	.038
Cerastoderma	0	0	.0026	.00176	0	0	.0012	.00085
Cerastoderma glaucum	.8	.31	.7	.47	0	0	.50	.240
Corophium	*****	*****	*****	*****	0	0	*****	*****
Corophium insidiosum	.0067	.00272	.004	.0036	0	0	.0037	.00185
Cyathura carinata	.04	.036	0	0	0	0	.008	.0083
Ficopomatus enigmaticus	.3	.31	.12	.110	0	0	.13	.091
Heteromastus filiformis	2.0	.40	1.7	.94	0	0	1.3	.47
Hinia reticulata	0	0	1.0	1.02	0	0	.5	.49
Hydrobia ulvae	.7	.32	.12	.076	0	0	.21	.084
Hydrobia ventrosa	.05	.038	0	0	0	0	.012	.0088
Manayunkia aestuarina	.0010	.00102	.0016	.00104	0	0	.0010	.00056
Microdeutopus gryllotalpa	.011	.0097	0	0	0	0	.0026	.00226
Mya arenaria	81	23.7	50	21.9	0	0	43	12.0
Mytilus edulis	1.3	1.31	.9	.94	0	0	.8	.55
Nemertea	.006	.0058	0	0	0	0	.0014	.00136
Nereis	.006	.0053	0	0	0	0	.0013	.00125
Nereis diversicolor	1.9	1.11	.3	.34	0	0	.6	.31
Nereis succinea	.9	.52	.7	.30	0	0	.53	.190
Oligochaeta	.09	.038	.08	.038	0	0	.062	.0204
Polydora cornuta	.17	.093	.19	.094	0	0	.13	.050
Pygospio elegans	.031	.0121	.0009	.00088	0	0	.0078	.00287
Rhithropanopeus harrisi	.8	.70	0	0	0	0	.18	.163
Scrobicularia plana	4.6	2.07	0	0	0	0	1.1	.48
Sphaeroma hookeri	.005	.0048	0	0	0	0	.0011	.00112
Streblospio shrubsolii	.007	.0030	.027	.0129	0	0	.015	.0063
Totale	95	23.6	57	23.0	0	0	50	12.4

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 15

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Middelp.-Zandkreek pl.3 van het Veerse Meer in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum Oppervlakte (km ²)	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
	1.38		.66		.29		2.33	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Actiniaria	180	175	260	179	0	0	180	115
Alkmaria romijni	10	10.0	40	40	0	0	17	12.8
Aphelochaeta marioni	190	110	1200	480	0	0	460	151
Arenicola marina	10	10.0	0	0	0	0	6	5.9
Capitella capitata	0	0	20	20.0	0	0	6	5.7
Cerastoderma	10	10.0	40	40	0	0	17	12.8
Cerastoderma edule	25	17.1	0	0	0	0	15	10.1
Cerastoderma glaucum	500	410	0	0	0	0	280	243
Corbula gibba	0	0	20	20.0	0	0	6	5.7
Corophium	350	206	20	20.0	0	0	210	122
Corophium arenarium	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
Corophium insidiosum	1600	1250	0	0	0	0	1000	740
Corophium volutator	2400	1680	0	0	0	0	1400	1000
Crassostrea	15	15.0	0	0	0	0	9	8.9
Cyathura carinata	710	157	220	92	0	0	480	97
Eurydice pulchra	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
Ficopomatus enigmaticus	20	15.3	260	260	0	0	90	74
Heteromastus filiformis	580	207	600	380	0	0	510	163
Hydrobia ulvae	250	120	140	99	40	40	190	77
Hydrobia ventrosa	2100	1710	0	0	0	0	1200	1010
Manayunkia aestuarina	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
Microdeutopus gryllotalpa	180	83	0	0	0	0	110	49
Mya arenaria	700	500	40	26.7	0	0	450	296
Nereis	1070	203	240	88	0	0	700	123
Nereis diversicolor	820	251	120	53	40	40	520	150
Nereis succinea	35	24.8	140	67	20	20.0	63	24.1
Oligochaeta	1400	470	580	197	240	240	1010	287
Paraonidae	0	0	20	20.0	0	0	6	5.7
Pelecypoda	10	6.7	0	0	0	0	6	4.0
Phoronidae	0	0	100	100	0	0	28	28.3
Polydora	0	0	240	240	0	0	70	68
Polydora cornuta	1000	440	160	83	20	20.0	640	260
Pygospio elegans	150	72	80	44	0	0	110	44
Rhithropanopeus harrisi	5	5.0	0	0	0	0	3.0	2.97
Scrobicularia plana	10	6.7	0	0	0	0	6	4.0
Sphaeroma	10	10.0	0	0	0	0	6	5.9
Streblospio shrubsolii	140	67	1600	440	500	520	600	145
TOTALEN	14000	4700	6100	980	900	810	10400	2830

Tabel 16

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Middelpi.-Zandkreek pl.3 van het Veerse Meer in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	0 t/m 2 m		2 t/m 6 m		6 t/m 45 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	1.38		.66		.29		2.33	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Actiniaria	.07	.067	.28	.276	0	0	.12	.088
Alkmaria romijni	.00028	.000280	.0007	.00068	0	0	.00036	.000254
Aphelochaeta marioni	.021	.0125	.060	.0225	0	0	.029	.0098
Arenicola marina	2.3	2.27	0	0	0	0	1.3	1.35
Capitella capitata	0	0	.0013	.00133	0	0	.0004	.00038
Cerastoderma	.0021	.00207	.0013	.00128	0	0	.0016	.00128
Cerastoderma edule	.15	.149	0	0	0	0	.09	.088
Cerastoderma glaucum	1.9	.91	0	0	0	0	1.1	.54
Corbula gibba	0	0	.0024	.00242	0	0	.0007	.00069
Corophium	.026	.0183	*****	*****	0	0	.015	.0109
Corophium arenarium	.004	.0041	0	0	0	0	.0025	.00246
Corophium insidiosum	.13	.102	0	0	0	0	.08	.061
Corophium volutator	.7	.53	0	0	0	0	.4	.31
Crassostrea	5	5.4	0	0	0	0	3	3.2
Cyathura carinata	.44	.138	.12	.047	0	0	.29	.083
Eurydice pulchra	.0007	.00065	0	0	0	0	.0004	.00039
Ficopomatus enigmaticus	.011	.0110	.09	.095	0	0	.034	.0277
Heteromastus filiformis	1.12	.249	.36	.194	0	0	.77	.158
Hydrobia ulvae	.072	.0278	.05	.033	.012	.0123	.058	.0190
Hydrobia ventrosa	.4	.30	0	0	0	0	.21	.180
Manayunkia aestuarina	*****	*****	0	0	0	0	*****	*****
Microdeutopus gryllotalpa	.020	.0104	0	0	0	0	.012	.0062
Mya arenaria	13	5.9	.0018	.00155	0	0	8	3.5
Nereis	.19	.055	.050	.0297	0	0	.13	.033
Nereis diversicolor	9.0	2.47	.23	.174	.07	.065	5.4	1.47
Nereis succinea	.9	.71	.5	.39	.10	.097	.7	.43
Oligochaeta	.14	.047	.034	.0162	.011	.0115	.094	.0281
Paraonidae	0	0	.020	.0202	0	0	.006	.0057
Pelecypoda	.19	.174	0	0	0	0	.12	.103
Phoronidae	0	0	.014	.0143	0	0	.004	.0040
Polydora	0	0	.011	.0110	0	0	.003	.0031
Polydora cornuta	.17	.072	.007	.0044	*****	*****	.10	.043
Pygospio elegans	.0036	.00166	.0016	.00104	0	0	.0026	.00103
Rhithropanopeus harrisii	.004	.0043	0	0	0	0	.0026	.00256
Scrobicularia plana	1.1	.72	0	0	0	0	.6	.43
Sphaeroma	.0012	.00124	0	0	0	0	.0007	.00074
Streblospio shrubsolii	.009	.0037	.050	.0161	.027	.0270	.023	.0061
Totale	38	7.3	1.9	.54	.21	.200	23	4.3

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 17

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Westelijk deel - plot 1 van het Westerschelde in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	21.58		9.48		9.65		56.77		97.46	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	0	0	1.8	1.78	0	0	0	0	.17	.173
<i>Anaitides mucosa</i>	7	6.7	0	0	1.5	1.46	0	0	1.6	1.48
<i>Aphelochaeta marioni</i>	700	520	25	23.0	13	13.1	3.2	2.14	150	115
<i>Arenicola marina</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Bathyporeia</i>	0	0	5	5.3	0	0	0	0	.5	.52
<i>Bathyporeia pelagica</i>	0	0	1.8	1.78	0	0	0	0	.17	.173
<i>Bathyporeia pilosa</i>	800	770	0	0	0	0	0	0	190	170
<i>Capitella capitata</i>	0	0	1.8	1.78	0	0	0	0	.17	.173
<i>Cerastoderma edule</i>	27	20.4	1.8	1.78	0	0	0	0	6	4.5
<i>Corophium</i>	30	33	0	0	0	0	0	0	7	7.4
<i>Corophium volutator</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Crangon crangon</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Decapoda</i>	0	0	1.8	1.78	1.5	1.46	0	0	.32	.225
<i>Eteone</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Eteone flava</i>	33	17.9	0	0	1.5	1.46	0	0	8	4.0
<i>Fabulina fabula</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Gammarus salinus</i>	0	0	0	0	1.5	1.46	0	0	.14	.144
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	0	0	3.6	2.36	17	14.4	0	0	2.1	1.44
<i>Heteromastus filiformis</i>	130	77	30	26.5	9	4.0	14	6.1	40	17.5
<i>Hydrobia ulvae</i>	90	73	0	0	0	0	0	0	19	16.2
<i>Macoma balthica</i>	110	60	0	0	1.5	1.46	0	0	25	13.2
<i>Magelona mirabilis</i>	0	0	5	3.8	1.5	1.46	0	0	.7	.39
<i>Microphthalmus similis</i>	0	0	0	0	22	21.9	3.2	2.14	4.0	2.50
<i>Nephtys</i>	13	8.9	7	3.9	0	0	6	3.5	7.4	2.88
<i>Nephtys cirrosa</i>	7	6.7	3.6	2.36	1.5	1.46	5	3.4	4.8	2.49
<i>Nephtys hombergii</i>	0	0	0	0	6	3.3	6.4	2.62	4.3	1.56
<i>Nereis diversicolor</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
<i>Oligochaeta</i>	20	20.0	5	5.3	4	3.1	0	0	5	4.5
<i>Ophelia limacina</i>	0	0	0	0	0	0	1.6	1.60	.9	.93
<i>Paraonis fulgens</i>	0	0	1.8	1.78	0	0	0	0	.17	.173
<i>Polydora cornuta</i>	7	6.7	1.8	1.78	0	0	0	0	1.6	1.49
<i>Pontocrates altamarinus</i>	0	0	1.8	1.78	0	0	1.6	1.60	1.1	.95
<i>Pygospio elegans</i>	300	220	11	8.9	0	0	0	0	70	49
<i>Scoloplos armiger</i>	90	63	5.3	2.67	4.4	2.26	14	5.0	29	14.2
<i>Spio martinensis</i>	50	40	1.8	1.78	0	0	10	3.5	18	9.0
<i>Spiophanes bombyx</i>	7	6.7	0	0	0	0	1.6	1.60	2.4	1.75
<i>Spisula subtruncata</i>	0	0	0	0	0	0	1.6	1.60	.9	.93
<i>Streblospio shrubsolii</i>	0	0	23	21.2	0	0	0	0	2.3	2.06
<i>Tanaidacea</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.5	1.48
Totaal	2500	920	140	87	86	27.3	69	9.0	610	204

Tabel 18

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Westelijk deel - plot 1 van het Westerschelde in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	21.58		9.48		9.65		56.77		97.46	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	0	0	.05	.048	0	0	0	0	.005	.0046
<i>Anaitides mucosa</i>	.010	.0100	0	0	.0025	.00245	0	0	.0024	.00222
<i>Aphelochaeta marioni</i>	.04	.036	.0005	.00039	.0003	.00033	.00004	.000031	.010	.0079
<i>Arenicola marina</i>	.018	.0180	0	0	0	0	0	0	.004	.0040
<i>Bathyporeia</i>	0	0	.0007	.00067	0	0	0	0	.00006	.000065
<i>Bathyporeia pelagica</i>	0	0	.00021	.000211	0	0	0	0	*****	*****
<i>Bathyporeia pilosa</i>	.09	.086	0	0	0	0	0	0	.021	.0191
<i>Capitella capitata</i>	0	0	*****	*****	0	0	0	0	*****	*****
<i>Cerastoderma edule</i>	1.0	1.04	*****	*****	0	0	0	0	.23	.231
<i>Corophium</i>	.0015	.00152	0	0	0	0	0	0	.0003	.00034
<i>Corophium volutator</i>	.0017	.00168	0	0	0	0	0	0	.0004	.00037
<i>Crangon crangon</i>	.015	.0152	0	0	0	0	0	0	.003	.0034
<i>Decapoda</i>	0	0	.0005	.00051	.00005	.000055	0	0	.00006	.000050
<i>Eteone</i>	.0018	.00179	0	0	0	0	0	0	.0004	.00040
<i>Eteone flava</i>	.020	.0109	0	0	.00005	.000055	0	0	.0044	.00240
<i>Fabulina fabula</i>	.05	.046	0	0	0	0	0	0	.010	.0102
<i>Gammarus salinus</i>	0	0	0	0	.0028	.00283	0	0	.00028	.000280
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	0	0	.006	.0057	.016	.0117	0	0	.0022	.00128
<i>Heteromastus filiformis</i>	.20	.142	.014	.0094	.013	.0079	.022	.0135	.06	.032
<i>Hydrobia ulvae</i>	.010	.0069	0	0	0	0	0	0	.0021	.00153
<i>Macoma balthica</i>	.8	.61	0	0	.016	.0162	0	0	.18	.136
<i>Magelona mirabilis</i>	0	0	.012	.0092	.0021	.00214	0	0	.0014	.00092
<i>Microphthalamus similis</i>	0	0	0	0	.00014	.000136	.00008	.000055	.00006	.000035
<i>Nephtys</i>	.05	.042	.0028	.00142	0	0	.006	.0039	.015	.0096
<i>Nephtys cirrosa</i>	.009	.0086	.017	.0118	.04	.044	.04	.040	.032	.0239
<i>Nephtys hombergii</i>	0	0	0	0	.009	.0061	.14	.110	.09	.064
<i>Nereis diversicolor</i>	.13	.127	0	0	0	0	0	0	.028	.0281
<i>Oligochaeta</i>	*****	*****	.00010	.000100	*****	*****	0	0	*****	*****
<i>Ophelia limacina</i>	0	0	0	0	0	0	*****	*****	*****	*****
<i>Paraonis fulgens</i>	0	0	.0008	.00080	0	0	0	0	.00008	.000078
<i>Polydora cornuta</i>	.0010	.00095	.0007	.00070	0	0	0	0	.00028	.000221
<i>Pontocrates altamarinus</i>	0	0	.00023	.000233	0	0	.00019	.000190	.00013	.000113
<i>Pygospio elegans</i>	.035	.0247	.0007	.00064	0	0	0	0	.008	.0055
<i>Scoloplos armiger</i>	.09	.062	.04	.032	.029	.0231	.023	.0121	.041	.0159
<i>Spio martinensis</i>	.0021	.00212	.00010	.000100	0	0	.0007	.00053	.0009	.00056
<i>Spiophanes bombyx</i>	.00022	.000220	0	0	0	0	.0004	.00040	.00028	.000238
<i>Spisula subtruncata</i>	0	0	0	0	0	0	.005	.0052	.003	.0030
<i>Streblospio shrubsolii</i>	0	0	.0014	.00142	0	0	0	0	.00014	.000138
<i>Tanaidacea</i>	*****	*****	0	0	0	0	0	0	*****	*****
Totaal	2.6	1.21	.15	.057	.13	.069	.24	.106	.75	.275

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 19

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Centraal deel - plot 2 van het Westerschelde in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	19.17		7.89		6.72		33.30		67.07	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.9	1.91
<i>Actiniaria</i>	0	0	10	9.6	0	0	0	0	1.1	1.13
<i>Anaitides mucosa</i>	13	13.3	0	0	0	0	0	0	4	3.8
<i>Aphelochaeta marioni</i>	800	530	1.6	1.60	0	0	0	0	220	153
<i>Arenicola marina</i>	13	8.9	0	0	0	0	1.6	1.60	4.6	2.66
<i>Bathyporeia pilosa</i>	13	8.9	1.6	1.60	1.6	1.60	0	0	4.2	2.55
<i>Carcinus maenas</i>	7	6.7	0	0	0	0	0	0	1.9	1.91
<i>Cerastoderma edule</i>	210	191	0	0	0	0	0	0	60	55
<i>Corophium arenarium</i>	0	0	3	3.2	0	0	0	0	.4	.38
<i>Corophium volutator</i>	900	720	0	0	0	0	0	0	250	207
<i>Crangon crangon</i>	13	8.9	0	0	0	0	0	0	3.8	2.54
<i>Crassostrea</i>	0	0	10	9.6	0	0	0	0	1.1	1.13
<i>Cyathura carinata</i>	60	43	0	0	0	0	0	0	17	12.2
<i>Eteone</i>	13	13.3	0	0	0	0	0	0	4	3.8
<i>Eteone longa</i>	70	66	0	0	0	0	0	0	21	18.9
<i>Eurydice pulchra</i>	0	0	1.6	1.60	1.6	1.60	4.8	2.45	2.7	1.24
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	0	0	18	13.2	1.6	1.60	19	17.5	12	8.8
<i>Haustorius arenarius</i>	0	0	3.2	2.14	5	3.4	1.6	1.60	1.7	.90
<i>Heteromastus filiformis</i>	3000	1160	42	27.0	43	25.1	29	25.4	900	330
<i>Hydrobia ulvae</i>	500	430	1.6	1.60	0	0	0	0	150	122
<i>Macoma balthica</i>	350	266	1.6	1.60	6	3.5	5	4.8	100	76
<i>Melita palmata</i>	0	0	1.6	1.60	0	0	0	0	.19	.188
<i>Mya arenaria</i>	13	8.9	0	0	0	0	0	0	3.8	2.54
<i>Mytilus edulis</i>	0	0	6	6.4	0	0	0	0	.8	.75
<i>Nemertea</i>	0	0	0	0	0	0	1.6	1.60	.8	.80
<i>Nephtys caeca</i>	0	0	0	0	1.6	1.60	1.6	1.60	1.0	.81
<i>Nephtys cirrosa</i>	0	0	4.8	2.45	4.8	2.45	1.6	1.60	1.8	.88
<i>Nereis diversicolor</i>	290	180	0	0	0	0	0	0	80	52
<i>Nereis succinea</i>	50	33	16	16.0	0	0	0	0	15	9.6
<i>Oligochaeta</i>	33	22.8	19	19.2	0	0	0	0	12	6.9
<i>Parapleustes bicuspis</i>	0	0	6	6.4	0	0	0	0	.8	.75
<i>Petricola pholadiformis</i>	0	0	1.6	1.60	0	0	0	0	.19	.188
<i>Polydora cornuta</i>	33	22.8	32	25.7	1.6	1.60	0	0	13	7.2
<i>Portumnus latipes</i>	0	0	0	0	0	0	1.6	1.60	.8	.80
<i>Pygospio elegans</i>	1200	940	0	0	1.6	1.60	0	0	350	268
<i>Scrobicularia plana</i>	13	8.9	0	0	0	0	0	0	3.8	2.54
<i>Spiophanes bombyx</i>	0	0	0	0	1.6	1.60	1.6	1.60	1.0	.81
<i>Streblospio shrubsolii</i>	27	20.4	0	0	0	0	0	0	.8	5.8
<i>Urothoe</i>	0	0	1.6	1.60	1.6	1.60	0	0	.35	.247
Totaal	7600	2540	180	121	72	26.0	70	33	2200	730

Tabel 20

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Centraal deel - plot 2 van het Westerschelde in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	19.17		7.89		6.72		33.30		67.07	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
<i>Abra alba</i>	.004	.0039	0	0	0	0	0	0	.0011	.00111
<i>Actiniaria</i>	0	0	.4	.39	0	0	0	0	.05	.046
<i>Anaitides mucosa</i>	.006	.0057	0	0	0	0	0	0	.0016	.00164
<i>Aphelochaeta marioni</i>	.12	.087	.00005	.000050	0	0	0	0	.033	.0248
<i>Arenicola marina</i>	.06	.039	0	0	0	0	.04	.040	.036	.0226
<i>Bathyporeia pilosa</i>	.0010	.00075	.00025	.000250	.00017	.000170	0	0	.00034	.000218
<i>Carcinus maenas</i>	.04	.039	0	0	0	0	0	0	.011	.0111
<i>Cerastoderma edule</i>	.7	.66	0	0	0	0	0	0	.19	.188
<i>Corophium arenarium</i>	0	0	.00012	.000120	0	0	0	0	*****	
<i>Corophium volutator</i>	.13	.102	0	0	0	0	0	0	.039	.0292
<i>Crangon crangon</i>	.06	.056	0	0	0	0	0	0	.018	.0161
<i>Crassostrea</i>	0	0	2.9	2.93	0	0	0	0	.3	.34
<i>Cyathura carinata</i>	.05	.033	0	0	0	0	0	0	.013	.0095
<i>Eteone</i>	.003	.0032	0	0	0	0	0	0	.0009	.00092
<i>Eteone longa</i>	.028	.0216	0	0	0	0	0	0	.008	.0062
<i>Eurydice pulchra</i>	0	0	.00013	.000130	.00025	.000250	.00022	.000132	.00015	.000072
<i>Gastrosaccus spinifer</i>	0	0	.018	.0159	.0004	.00042	.017	.0173	.011	.0088
<i>Haustorius arenarius</i>	0	0	.00023	.000162	.007	.0056	.0010	.00102	.0012	.00076
<i>Heteromastus filiformis</i>	4.0	1.23	.036	.0208	.08	.056	.05	.043	1.2	.35
<i>Hydrobia ulvae</i>	.15	.133	.00015	.000150	0	0	0	0	.04	.038
<i>Macoma balthica</i>	2.1	1.51	.00017	.000170	.18	.106	.21	.213	.7	.44
<i>Melita palmata</i>	0	0	.00008	.000080	0	0	0	0	*****	
<i>Mya arenaria</i>	.0006	.00052	0	0	0	0	0	0	.00017	.000148
<i>Mytilus edulis</i>	0	0	.003	.0034	0	0	0	0	.0004	.00040
<i>Nemertea</i>	0	0	0	0	0	0	.009	.0087	.004	.0043
<i>Nephtys caeca</i>	0	0	0	0	.09	.086	.03	.033	.025	.0183
<i>Nephtys cirrosa</i>	0	0	.06	.039	.005	.0033	.005	.0052	.011	.0053
<i>Nereis diversicolor</i>	.50	.288	0	0	0	0	0	0	.14	.082
<i>Nereis succinea</i>	.10	.060	.006	.0061	0	0	0	0	.028	.0172
<i>Oligochaeta</i>	.0038	.00259	.0013	.00133	0	0	0	0	.0012	.00076
<i>Parapleustes bicuspis</i>	0	0	.0006	.00058	0	0	0	0	.00007	.000068
<i>Petricola pholadiformis</i>	0	0	.015	.0146	0	0	0	0	.0017	.00172
<i>Polydora cornuta</i>	.004	.0031	.0005	.00037	.00012	.000120	0	0	.0013	.00088
<i>Portumnus latipes</i>	0	0	0	0	0	0	.0006	.00061	.0003	.00030
<i>Pygospio elegans</i>	.11	.085	0	0	.00018	.000180	0	0	.033	.0242
<i>Scrobicularia plana</i>	.36	.244	0	0	0	0	0	0	.10	.070
<i>Spiofanus bombyx</i>	0	0	0	0	.00028	.000280	.00026	.000260	.00016	.000132
<i>Streblospio shrubsolii</i>	.0027	.00226	0	0	0	0	0	0	.0008	.00065
<i>Urothoe</i>	0	0	.00017	.000170	.0012	.00115	0	0	.00014	.000117
Totaal	9	3.6	3	3.4	.36	.140	.37	.291	3.1	1.11

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

Tabel 21

Gemiddelde dichtheid $\pm$ standaardfout (ind./m²) per waargenomen soort in het gebied Oostelijk deel - plot 3 van het Westerschelde in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot

Dieptestratum	-1 t/m	2 m	2 t/m	5 m	5 t/m	8 m	8 t/m	100 m	Totaal	
Oppervlakte (km2)	19.90		8.12		6.20		15.55		49.78	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Bathyporeia pilosa	700	370	32	10.4	21	6.8	45	28.7	300	148
Corophium	230	154	0	0	0	0	0	0	90	62
Corophium arenarium	110	107	0	0	0	0	0	0	40	43
Corophium volutator	2600	1120	0	0	0	0	0	0	1000	450
Cyathura carinata	500	320	0	0	0	0	0	0	200	129
Eurydice pulchra	110	93	1.6	1.60	0	0	1.6	1.60	40	37
Haustorius arenarius	13	8.9	8	4.9	3.2	2.14	8	6.4	10	4.2
Heteromastus filiformis	600	340	4.8	2.45	6.4	2.62	0	0	230	136
Hydrobia ulvae	140	45	1.6	1.60	1.6	1.60	3	3.2	57	18.0
Macoma balthica	100	32	0	0	1.6	1.60	0	0	40	12.7
Mesopodopsis slabberi	0	0	3	3.2	8	4.3	0	0	1.5	.75
Nemertea	13	13.3	1.6	1.60	1.6	1.60	0	0	6	5.3
Nereis diversicolor	460	227	0	0	0	0	0	0	180	91
Nereis succinea	7	6.7	0	0	0	0	0	0	2.7	2.67
Oligochaeta	7	6.7	5	4.8	0	0	0	0	3.5	2.78
Polydora cornuta	20	14.2	0	0	0	0	0	0	8	5.7
Pygospio elegans	250	183	0	0	0	0	0	0	100	73
Streblospio shrubsolii	0	0	3	3.2	0	0	0	0	.5	.52
Totalen	5800	1630	61	12.6	43	9.6	60	31	2400	650

Tabel 22

Gemiddelde biomassa $\pm$ standaardfout (g adw/m²) per waargenomen soort in het gebied Oostelijk deel - plot 3 van het Westerschelde in het Najaar 2002, per dieptestratum en over het gehele plot.

Dieptestratum	-1 t/m 2 m		2 t/m 5 m		5 t/m 8 m		8 t/m 100 m		Totaal	
Oppervlakte (km ²)	19.90		8.12		6.20		15.55		49.78	
	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se	gem	se
Bathyporeia pilosa	.12	.065	.0039	.00132	.0023	.00097	.0043	.00272	.049	.0260
Corophium	.016	.0108	0	0	0	0	0	0	.006	.0043
Corophium arenarium	.018	.0185	0	0	0	0	0	0	.007	.0074
Corophium volutator	.8	.30	0	0	0	0	0	0	.32	.120
Cyathura carinata	.23	.159	0	0	0	0	0	0	.09	.064
Eurydice pulchra	.04	.038	.00027	.000270	0	0	.0012	.00122	.017	.0151
Haustorius arenarius	.008	.0062	.0024	.00171	.005	.0038	.009	.0080	.007	.0036
Heteromastus filiformis	.7	.45	.0040	.00274	.034	.0201	0	0	.29	.180
Hydrobia ulvae	.034	.0150	.00008	.000080	.00007	.000070	.0004	.00039	.014	.0060
Macoma balthica	.60	.270	0	0	.03	.030	0	0	.24	.108
Mesopodopsis slabberi	0	0	.0005	.00045	.0020	.00126	0	0	.00033	.000173
Nemertea	.04	.037	.0010	.00096	.00012	.000120	0	0	.015	.0149
Nereis diversicolor	.8	.48	0	0	0	0	0	0	.30	.193
Nereis succinea	.008	.0078	0	0	0	0	0	0	.003	.0031
Oligochaeta	.0008	.00080	.00006	.000060	0	0	0	0	.0003	.00032
Polydora cornuta	.008	.0059	0	0	0	0	0	0	.0032	.00235
Pygospio elegans	.018	.0145	0	0	0	0	0	0	.007	.0058
Streblospio shrubsolii	0	0	.00014	.000140	0	0	0	0	*****	
Totalen	3.4	1.43	.012	.0043	.07	.046	.015	.0079	1.4	.57

***** : gem. biomassa < 0.00003 gADW/m²

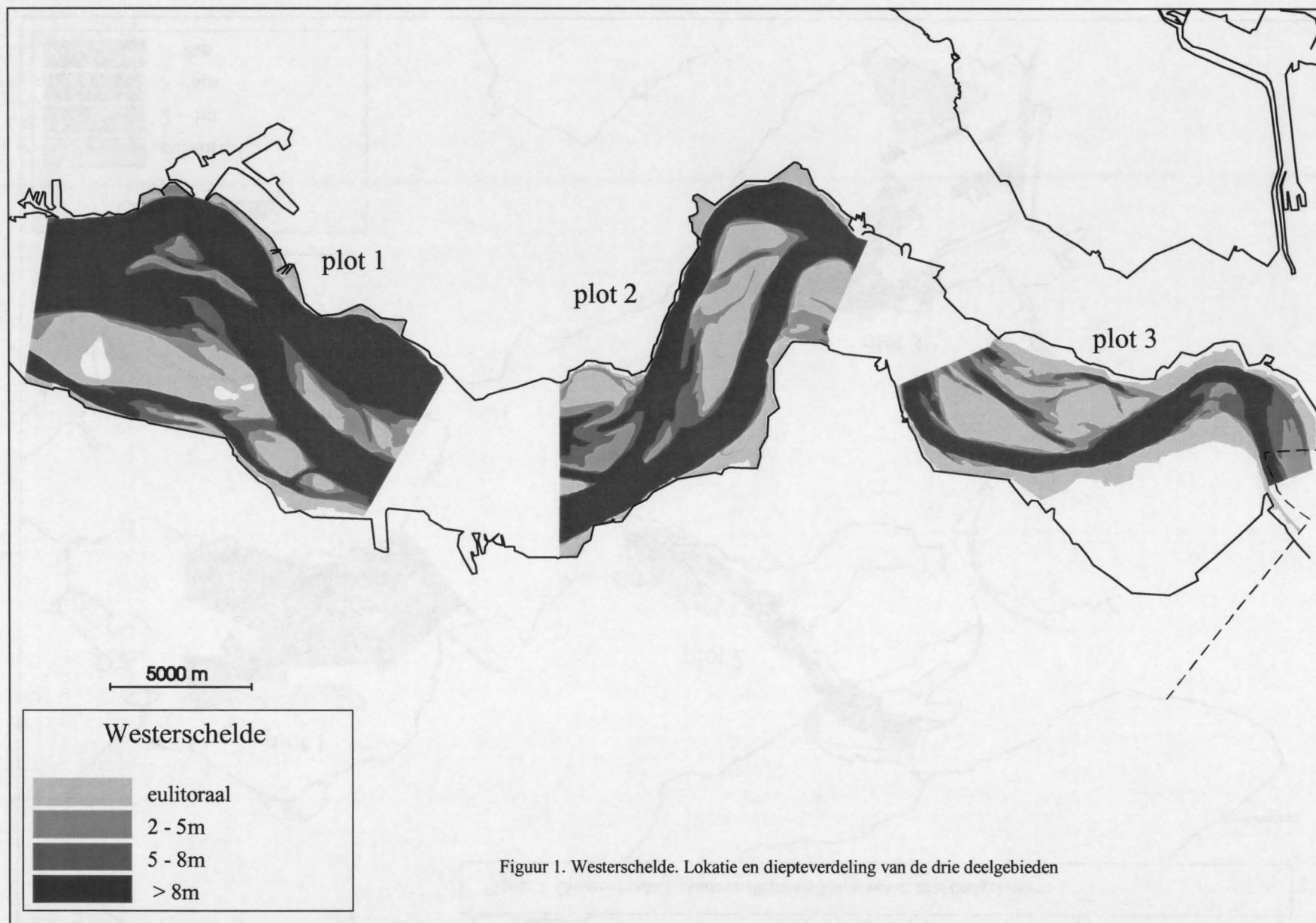
Tabel 23

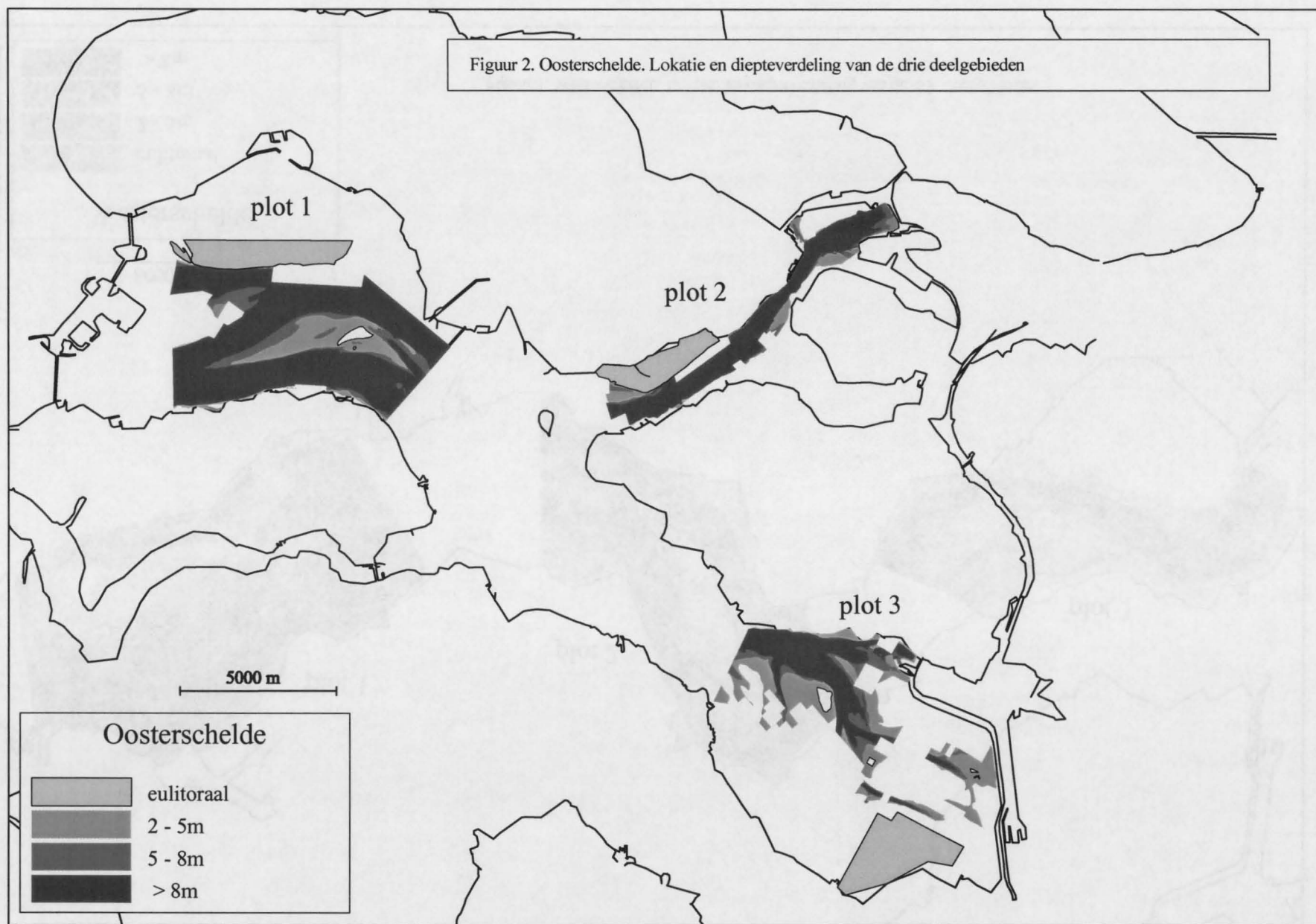
Overzicht veranderde soortnamen

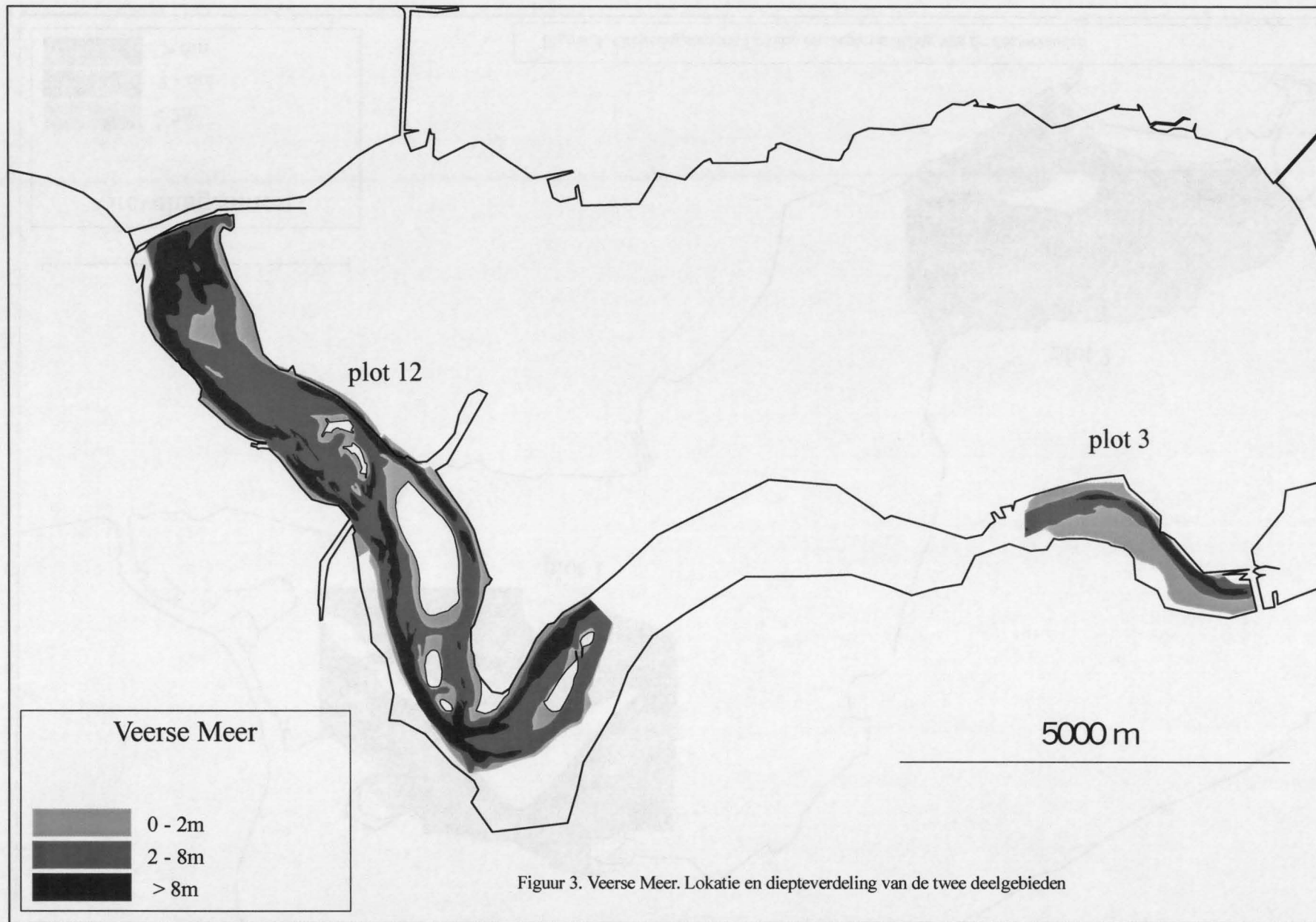
SOORTNAAM	SYNONIEM
<i>Abludomelita obtusata</i>	<i>Melita obtusata</i>
<i>Angulus tenuis</i>	<i>Tellina tenuis</i>
<i>Aphelochaeta marioni</i>	<i>Tharyx marioni</i>
<i>Cerastoderma glaucum</i>	<i>Cerastoderma lamarcki</i>
<i>Ensis arcuatus</i> var. <i>directus</i>	<i>Ensis directus</i>
<i>Fabulina fabula</i>	<i>Tellina fabula</i>
<i>Ficopomatus enigmaticus</i>	<i>Mercierella enigmatica</i>
<i>Hinia reticulata</i>	<i>Nassarius reticulatus</i>
<i>Lagis koreni</i>	<i>Pectinaria koreni</i>
<i>Lepidochitona cinereus</i>	<i>Lepidochitona cinerea</i>
<i>Magelona mirabilis</i>	<i>Magelona papillicornis</i>
PELECYPODA	Bivalvia
PLATYHELMINTHES	PLATHYHELMINTHES
<i>Pholoe inornata</i>	<i>Pholoe minuta</i>
<i>Polydora cornuta</i>	<i>Polydora ligni</i>
<i>Pontocrates longimanus</i>	<i>Periculodes longimanus</i>
TEREBELLIDA	TEREBELLOMORPHA
<i>Tellimya ferruginosa</i>	<i>Montacuta ferruginosa</i>
<i>Venerupis senegalensis</i>	<i>Venerupis pullastra</i>

Lijst van figuren

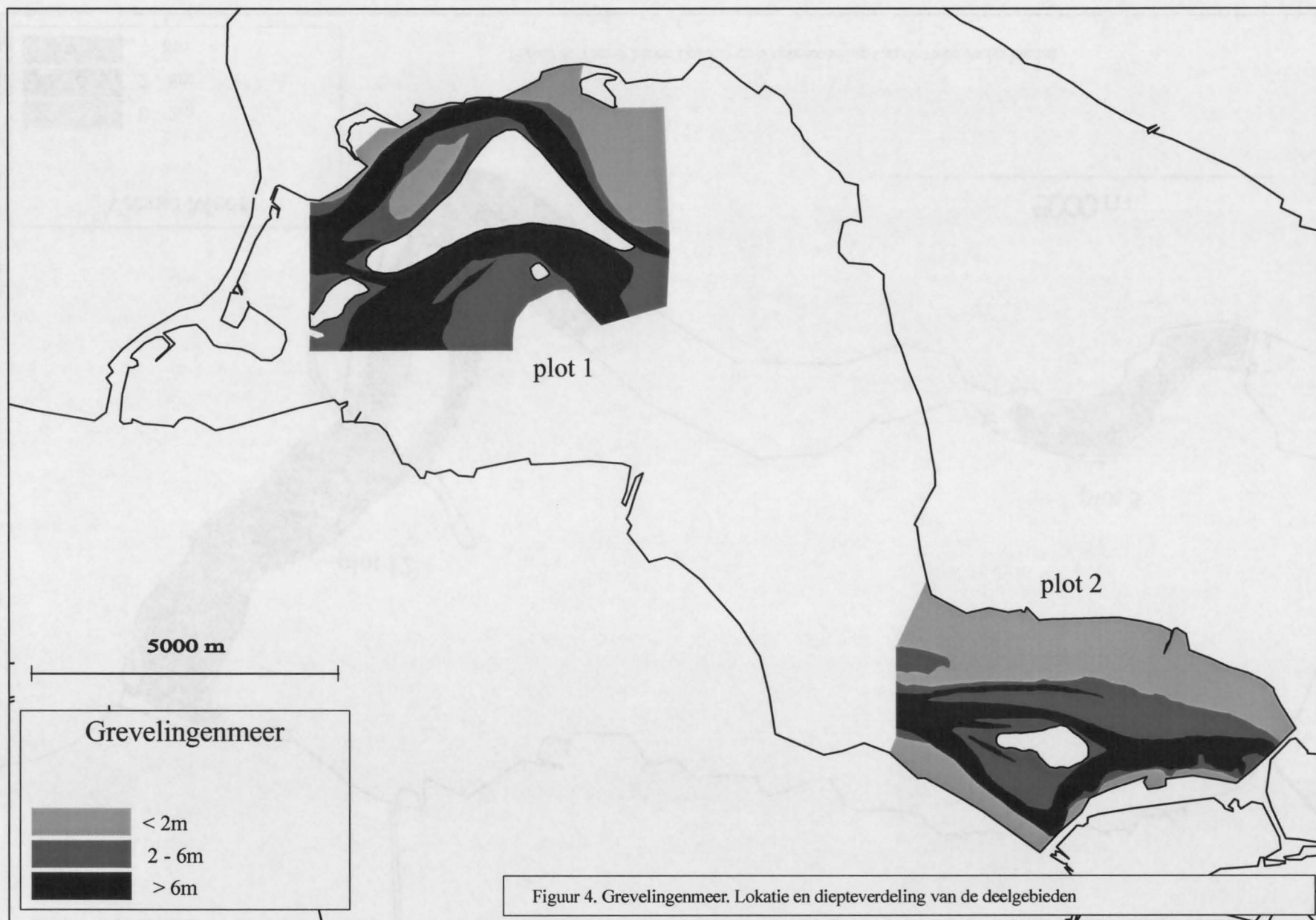
Figuur 1	Westerschelde. Lokatie en diepteverdeling van de drie deelgebieden.
Figuur 2	Oosterschelde. Lokatie en diepteverdeling van de drie deelgebieden.
Figuur 3	Veerse Meer. Lokatie en diepteverdeling van de twee deelgebieden.
Figuur 4	Grevelingenmeer. Lokatie en diepteverdeling van de twee deelgebieden.
Figuur 5	Grevelingemeer. Sedimentsamenstelling in het najaar van 2002 volgens de veldtypering.
Figuur 6	Oosterschelde. Sedimentsamenstelling in het najaar van 2002 volgens de veldtypering.
Figuur 7	Veerse Meer. Sedimentsamenstelling in het najaar van 2002 volgens de veldtypering.
Figuur 8	Westerschelde. Sedimentsamenstelling in het najaar van 2002 volgens de veldtypering.

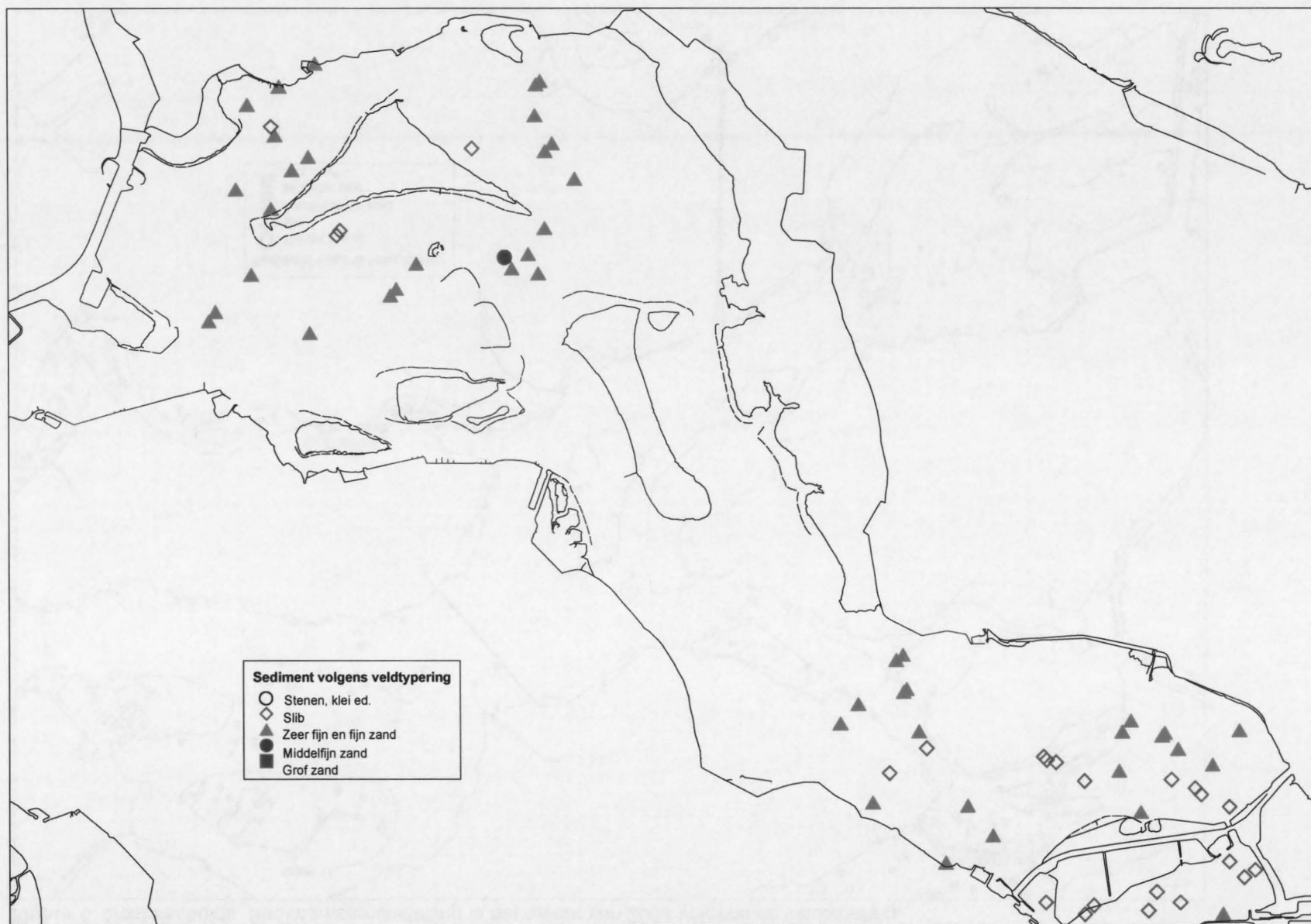

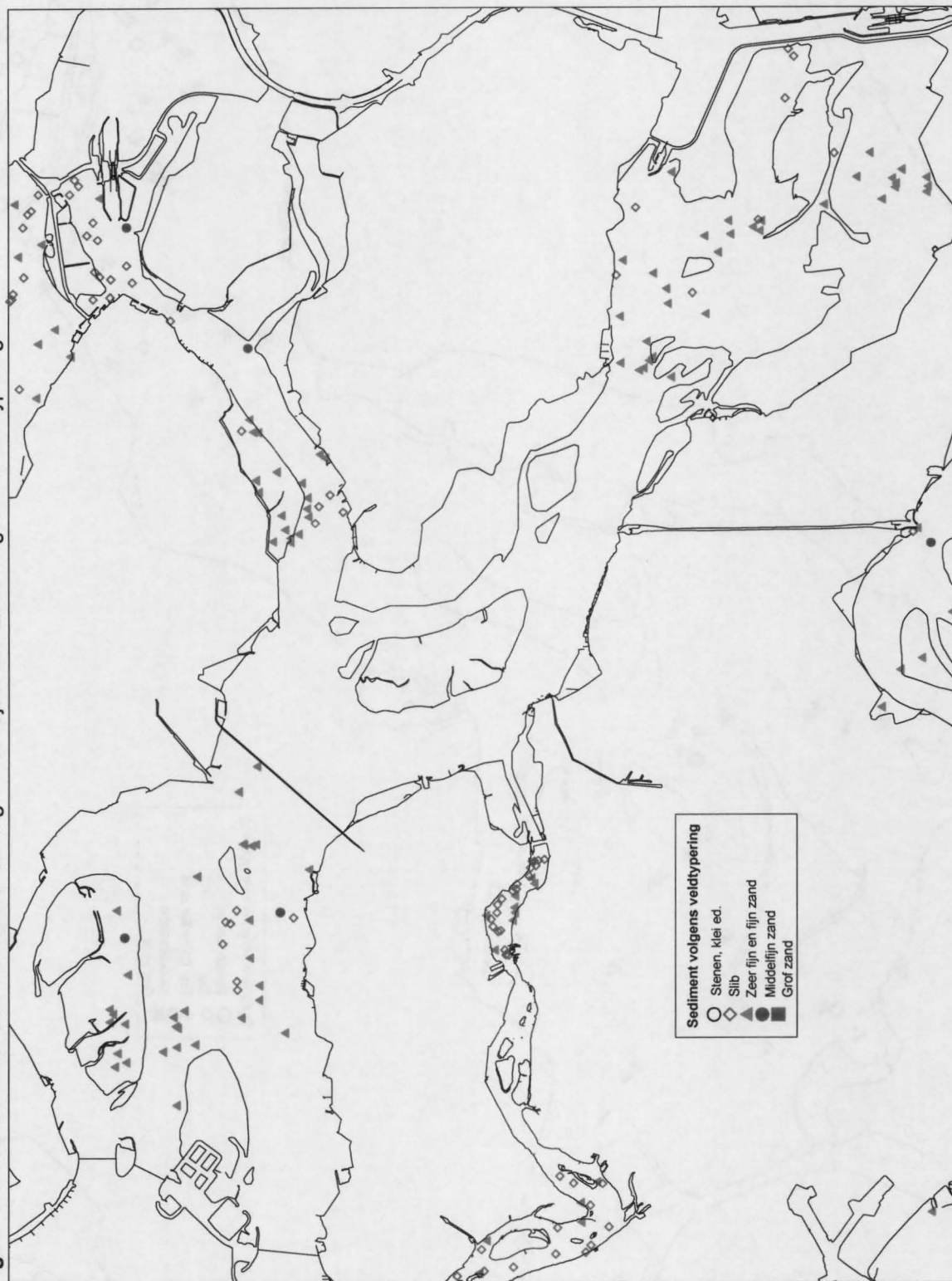
Figuur 3. Veerse Meer. Lokatie en diepteverdeling van de twee deelgebieden

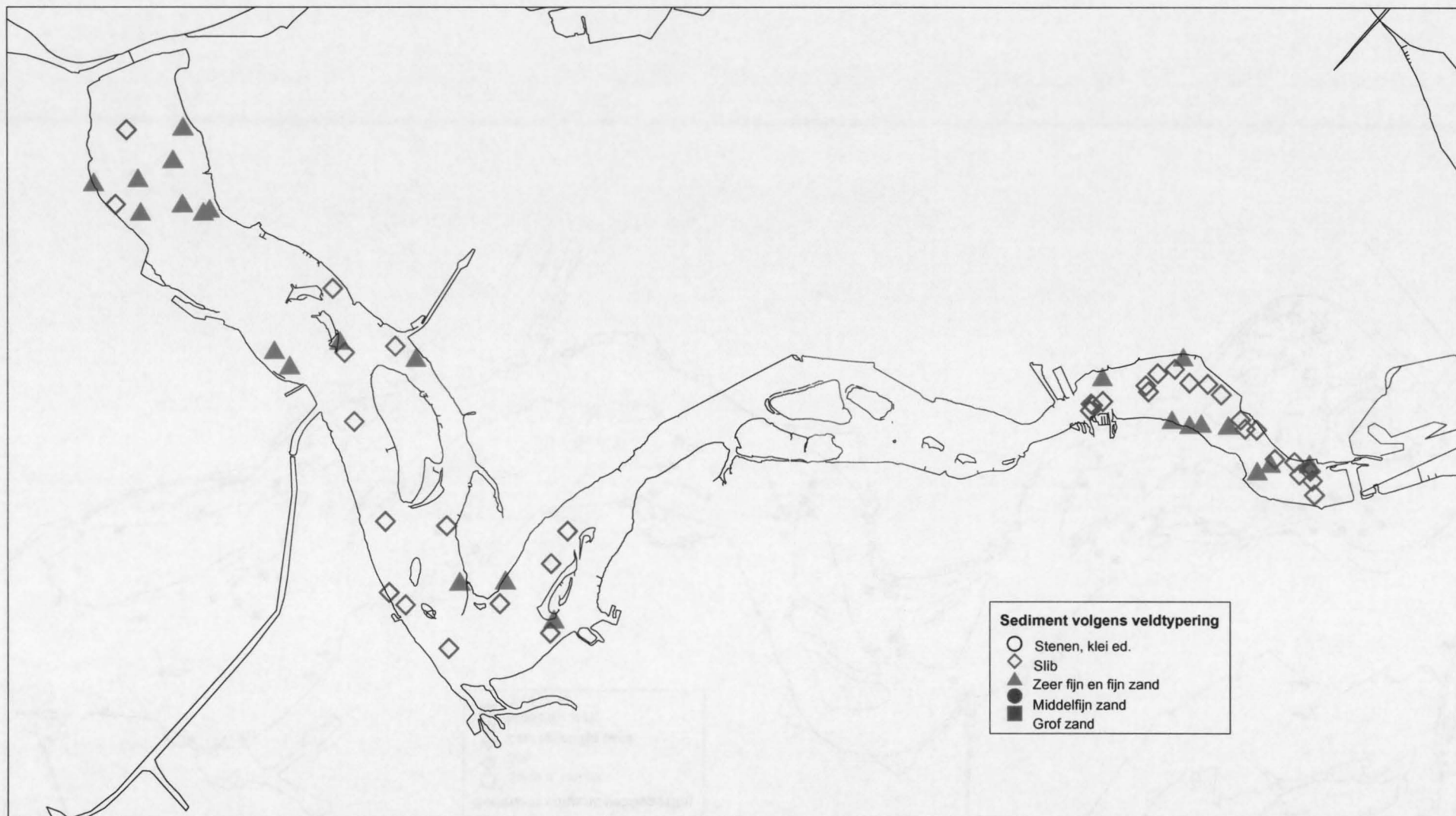
Figuur 5. Grevelingenmeer. Sedimentsamenstelling in het najaar van 2002 volgens de veldtypering.

Figuur 6. Oosterschelde. Sedimentsamenstelling in het najaar van 2002 volgens de veldtypering.

Figuur 7. Veerse Meer. Sedimentsamenstelling in het najaar van 2002 volgens de veldtypering.

Figuur 8. Westerschelde. Sedimentsamenstelling in het najaar van 2002 volgens de veldtypering.

